

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

- AKTUALIZACJA - (tekst jednolity)

SZPITAL SPECJALISTYCZNY IM. J. DIETLA
ul. Skarbowa 1
31-121 Kraków



OPRACOWAŁ:

ZATWIERDZIŁ i WDROŻYŁ:

Instrukcja powinna się znajdować w miejscach dostępnych dla ekip ratowniczych - w sposób zapewniający możliwość jej natychmiastowego wykorzystania na potrzeby prowadzenia działań rat.

LIPIEC 2016 r.

SPIS TREŚCI

1. POSTANOWIENIA OGÓLNE	3
1.1 Cel i zakres opracowania instrukcji	3
1.2 Przechowywanie, aktualizacja oraz zakres obowiązywania	5
2. WARUNKI TECHNICZNE - BUDOWLANE I OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ, WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA BUDYNKU I SPOSOBU UŻYTKOWANIA.....	7
2.1 Ogólna charakterystyka obiektu	7
2.2 Urządzenia przeciwpożarowe – techniczne systemy	9
zabezpieczeń przeciwpożarowych w obiekcie	9
2.3 Klasyfikacja pożarowa	13
2.4 Parametry pożarowe występujących materiałów palnych	13
2.5 Gęstość obciążenia ogniowego	13
2.6 Ocena zagrożenia wybuchem	14
2.7 Warunki techniczno – budowlane i ochrony ppoż.	14
2.8 Strefy pożarowe	15
2.9 Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożarów	15
2.10 Odległość od obiektów sąsiadujących	16
2.11 Droga pożarowa	16
3. POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTANIA POŻARU I DROGI JEGO ROZPRZESTRZENIANIA	17
3.1 Analiza zagrożenia pożarowego	17
3.2 Parametry pożarowe występujących materiałów palnych	18
3.3 Potencjalne przyczyny i źródła powstawania pożarów	19
3.4 Drogi rozprzestrzeniania się pożaru	22
4. ZAPOBIEGANIE MOŻLIWOŚCIOM POWSTANIA POŻARU - CZYNNOŚCI ZABRONIONE	24
5. GAŚNICE I URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE ORAZ SPOSOBY PODDAWANIA PRZEGŁĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM.....	27
5.1 Gaśnice	27
5.2 Urządzenia przeciwpożarowe – przeglądy techniczne	31
i konserwacja	31
5.3 Instalacje użytkowe w obiekcie	34
6. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO MIEJSCOWEGO ZAGROŻENIA.....	37
6.1 Alarmowanie	37
6.2 Gaszenie pożaru	38
6.3 Ewakuacja	40
6.4 Czynniki utrudniające ewakuację	46
6.5 Praktyczne sprawdzenie organizacji i warunków ewakuacji -	47
próbne ewakuacje	47
7. ZADANIA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACOWNIKÓW W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ.....	49
8. SPOSOBY WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM	61
8.1 Postanowienia ogólne	61
8.2 Wytyczne prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	63
8.3 Obowiązki osób nadzorujących oraz pracowników prowadzących prace niebezpieczne pod względem pożarowym	66
8.4 Ustalenia organizacyjne	67
9. SPOSOBY ZAZNAJAMIANIA UŻYTKOWNIKÓW OBIEKTU Z TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI ORAZ Z PRZEPISAMI PPOŻ.....	68
10. WYKAZ PRZEPISÓW PRZECIWPOŻAROWYCH I NORM, NA KTÓRYCH OPARTO INSTRUKCJĘ.....	69
ZAŁĄCZNIKI	70

1. Postanowienia ogólne

Aktualizację Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego opracowano na podstawie projektów architektoniczno - budowlanych, ekspertyzy technicznej zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu, poprzedniej wersji Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego, obowiązujących przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa pożarowego oraz przeprowadzonej wizji lokalnej w budynku Szpitala Specjalistycznego im. J. Dietla w Krakowie.

1.1 Cel i zakres opracowania instrukcji

Poniższa aktualizacja Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego ma na celu dokonanie analizy bezpieczeństwa pożarowego i ochrony przeciwpożarowej w obiekcie, zwłaszcza w zakresie ewakuacji osób, wyposażenia w sprzęt gaśniczy oraz urządzenia przeciwpożarowe.

Ponadto celem opracowania Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego jest ustalenie wymagań ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa pożarowego w zakresie organizacyjnym, technicznym, porządkowym, jakie należy uwzględnić w czasie eksploatacji budynku Szpitala oraz znajdujących się w nim urządzeń.

Niniejsza Instrukcja stanowi realizację wymogu prawnego zawartego w § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109 poz. 719). Przepis ten ustala również zakres opracowania, które powinno zawierać:

- a) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, magazynowania i warunków technicznych obiektu w tym zagrożenia wybuchem;
- b) określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym;
- c) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- d) sposoby zabezpieczania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;
- e) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- f) sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- g) zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- h) plany obiektu, obejmujące także jego usytuowanie oraz terenu przyległego.

Najważniejszym zadaniem w zakresie ochrony przeciwpożarowej obiektu jest niedopuszczenie do powstania jakiegokolwiek źródła pożaru, a w przypadku jego powstania szybkie ugaszenie oraz ratowanie zdrowia i życia ludzi, m.in. poprzez umożliwienie sprawnej ewakuacji, a także zminimalizowanie strat materialnych.

Właściciel, zarządca obiektu i terenu (Dyrekcja Szpitala) zapewniając jego ochronę przeciwpożarową jest obowiązany:

- 1) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- 2) wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- 3) zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- 4) zapewnić osobom przebywającym w budynku obiekcie budowlanym lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- 5) przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej
- 6) zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- 7) ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Szczegółowe wymagania w tym zakresie określają przepisy przeciwpożarowe, techniczno - budowlane oraz Normy.

Instrukcja nie obejmuje zagadnień dotyczących prawidłowości pod względem rozwiązań techniczno - budowlanych oraz zastosowanych urządzeń i zabezpieczeń przeciwpożarowych w przedmiotowym obiekcie, ponieważ nie wchodzi to w zakres niniejszej instrukcji.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których mowa powyżej, stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje — w całości lub w części — ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie.

W przypadku, gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

Całokształt przedsięwzięć w zakresie organizacyjnym jak i również technicznym spoczywa na **Dyrektorze Szpitala**. Podczas nieobecności Dyrektora, jego obowiązki przejmuje jego zastępca lub inna osoba upoważniona / wyznaczona.

Zagadnienia związane z ochroną przeciwpożarową prowadzi i nadzoruje **Inspektor Ochrony Przeciwpożarowej**.



Niniejsza IBP dotyczy tylko Szpitala Specjalistycznego im. J. Dietla w Krakowie przy ul. Skarbowej 1 i nie może być wykorzystywana w innych obiektach.

1.2 Przechowywanie, aktualizacja oraz zakres obowiązywania

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO powinna być przechowywana w sposób zapewniający możliwość jej natychmiastowego wykorzystania na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych.

Niniejszy egzemplarz Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego (oryginał) znajduje się w **biurze Działu Technicznego** (ul. Skarbowa 4). Kopia (lub wyciąg) IBP dla ekip ratowniczych znajduje się na **portierni** (parter – przy głównym wejściu do budynku B od str. ul. Czystej).

INSTRUKCJA BZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej **raz na dwa lata** oraz po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Zarówno opracowanie IBP jak i jej okresowa aktualizacja jest czynnością z zakresu ochrony przeciwpożarowej i zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej mogą ją wykonywać jedynie osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, tj.:

- inżynierowie pożarnictwa,
- inżynierowie w zakresie inżynierii bezpieczeństwa pożarowego,
- rzeczoznawcy ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych,
- osoby posiadające wykształcenie wyższe i ukończone szkolenie specjalistów ochrony przeciwpożarowej,
- technicy pożarnictwa,
- osoby posiadające wykształcenie średnie i ukończone szkolenie inspektorów ochrony przeciwpożarowej.

Każdą aktualizację należy odnotować w karcie aktualizacji IBP, która stanowi **załącznik nr 1** niniejszego opracowania. W przypadku, gdy istnieją kopie (wyciągi) niniejszej Instrukcji wszystkie wpisy w karcie aktualizacji oraz dodane treści muszą być również załączone do każdej kopii (wyciągu) Instrukcji.

Aktualizację IBP nadzoruje **Inspektor Ochrony Przeciwpożarowej**.

Planowana data następnej aktualizacji – **lipiec 2018 r.** lub w przypadku wystąpienia zmian wpływających na warunki ochrony ppoż. w trakcie funkcjonowania obiektu.

Do zapoznania się z IBP i przestrzegania zawartych w niej postanowień zobowiązani są **wszyscy stali użytkownicy obiektu - pracownicy Szpitala oraz najemcy** bez względu na stanowisko służbowe i rodzaj wykonywanej pracy.

Sposoby zapoznania stałych użytkowników obiektu z postanowieniami niniejszej Instrukcji opisano w Rozdziale 9.

Postanowienia IBP obowiązują także pracowników firm i przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą lub wykonujących jakiegokolwiek prace w budynku lub na terenie przyległym do niego. Przed rozpoczęciem prac obowiązek zapoznania pracowników firm zewnętrznych z treścią niniejszej instrukcji, należy do Inspektora Ochrony Ppoż. lub osoby zlecającej prace.

Inspektor Ochrony Ppoż. lub osoba przez niego upoważniona / wyznaczona ma prawo i obowiązek kontrolować najemców i wykonawców prac w zakresie realizacji wymienionych ustaleń i przestrzegania przez ich pracowników postanowień INSTRUKCJI.

Listę kontaktowa osób funkcyjnych ujętych w instrukcji zawiera **załącznik nr 4**.

ROZDZIAŁ 2 oraz PLANY (załącznik nr 7) należy przekazać do Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie w celu wykorzystania na potrzeby planowania, organizacji i prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych.

2. Warunki techniczne - budowlane i ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia budynku i sposobu użytkowania

2.1 Ogólna charakterystyka obiektu

Budynek Szpitala zlokalizowany jest u zbiegu ulic: Krupniczej, Skarbowej, Czystej i Dolnych Młynów

Jest to budynek wolnostojący w kształcie litery B, sześciokondygnacyjny, w całości podpiwniczony.

Główne wejścia do budynku znajduje się od strony ulicy Czystej (północnej) i Skarbowej (zachodniej) i dostępne są poprzez krótkie zewnętrzne jednobiegowe schody.

Od strony podwórka budynek posiada sześć wyjść (trzy z poziomu parteru i trzy z poziomu piwnic).

Komunikację pionową w budynku stanowią trzy klatki schodowe (K1, K2 i K3) o charakterze ewakuacyjnym (wydzielone pożarowo REI 60, zamykane drzwiami ppoż. w klasie EI 30 z samozamykaczami i oddymiane grawitacyjnie) oraz cztery dźwigi osobowe (w tym dwa szpitalne).

Główna klatka schodowa (K1 od str. ul. Skarbowej) łączy parter z III piętrem (klatka schodowa dwubiegowa ze spocznikami i posiada konstrukcję żelbetonową). Klatki schodowe boczne (K2 i K3 od str. ul. Krupniczej i Czystej) łączą piwnicę z poddaszem (klatki schodowe trójbiegowe ze spocznikami o konstrukcji żelbetonowej).

Od strony ulicy Krupniczej znajduje się brama wjazdowa oraz sień przejazdowa na podwórko Szpitala.

Od strony ul. Dolnych Młynów znajduje się podjazd dla karetek.

Obecnie budynek przeznaczony jest przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się.

Omawiany budynek znajduje się w rejonie działania operacyjnego Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej Nr 3 w Krakowie z siedzibą przy ul. Westerplatte 19.

Czas dojazdu JRG PSP uzależniony jest od warunków komunikacyjnych w chwili przejazdu ale nie powinien przekroczyć 10 min. od momentu powiadomienia.

Konstrukcja budynku:

Budynek został wzniesiony w latach 1921 – 1925 i w roku 1975 na potrzeby Szpitala został rozbudowany od strony ul. Dolnych Młynów. Szpital otwarto jesienią 1981 r.

Budynek Szpitala wykonany zostały w systemie konstrukcyjnym tradycyjnym, murowanym.

- ściany – murowane z cegły,
- stropy – prefabrykowane z płyty korytkowej, płyty wielootworowe, strop DZ - 3, pokryte międzykondygnacjami płytami PCV, wykładziną, terakotą lub lastrico i papą na lepiku asfaltowym nad ostatnią kondygnacją,
- dachy – cz. istniejąca – konstrukcja drewniana, pokryta blachą, cz. dobudowana – płyty panwiowe pokryte papą na lepiku,
- stolarka okienna wymieniona na PCV; drzwiowa – w większości drewniana, nieznaczna część stolarki wymienionej na PCV i aluminium.

Zagospodarowanie poszczególnych kondygnacji budynku:

Szpital posiada 320 miejsc w salach 3 i 4 osobowych w 9 oddziałach, w tym: 3 oddziały chorób wewnętrznych, oddział kardiologii z salą intensywnego nadzoru, oddział neurologii z salą intensywnego nadzoru i pododdziałem udarowym, oddział reumatologii i oddział rehabilitacji i oddział rehabilitacji dziennej.

W Szpitalu znajdują się nowoczesnie wyposażone laboratoria analityczne, pracownie diagnostyczne i zakłady rehabilitacji.

- **piwnica:** pomieszczenia techniczne (sprężarkownia, wentylatornia, stacja trafo i rozdzielnia WN i NN wymiennikownia i zasobnikownia, kotłownia gazowa, agregat prądotwórczy), szatnie personelu, magazyny, warsztaty, stołówka, pomieszczenia gospodarcze, prosektorium, pomieszczenia socjalno – sanitarne, korytarze, klatki schodowe, windy.
- **parter:** izba przyjęć, portiernia, pracownie: RTG, tomograf komputerowy, laboratoria, gabinety konsultacyjne, pokoje lekarzy, kuchnia, szatnia, magazyny, pomieszczenia techniczne i gospodarcze, pomieszczenia socjalno – sanitarne, korytarze, klatki schodowe, hol, windy.
- **I piętro:** Oddział Kardiologii, Oddział Intensywnej Opieki Medycznej Kardiologii – O.I.O.M.K., II Oddział Chorób Wewnętrznych, pracownie: EKG, Hemodynamiczna, gabinety konsultacyjne, pokoje lekarzy i pielęgniarek, kaplica, pomieszczenia techniczne i gospodarcze, pomieszczenia socjalno – sanitarne, korytarze, klatki schodowe, windy.
- **II piętro:** I Oddział Chorób Wewnętrznych, III Oddział Chorób Wewnętrznych, pracownie: EKG, Gastro - Fibroskopowa, gabinety konsultacyjne, pokoje lekarzy i pielęgniarek, pomieszczenia techniczne i gospodarcze, pomieszczenia socjalno – sanitarne, korytarze, klatki schodowe, windy.
- **III piętro:** Oddział Neurologii, Pododdział Udarowy Neurologii, Oddział Reumatologii, pracownie: EEG, EMG, gabinety konsultacyjne, pokoje lekarzy i pielęgniarek, pomieszczenia techniczne i gospodarcze, pomieszczenia socjalno – sanitarne, korytarze, klatki schodowe, windy.
- **IV piętro – poddasze:** Oddział rehabilitacji – dzienny, pokoje rehabilitantów, pomieszczenia socjalno – sanitarne, korytarz, klatki schodowe, windy.
- **strych:** maszynownie dźwigów osobowych i towarowych.

Zestawienie powierzchni i kubatury budynku:

- | | |
|-------------------------|-------------------------------|
| ▪ powierzchnia zabudowy | ~ 2395 m ² |
| ▪ powierzchnia użytkowa | ~ 7353 m ² |
| ▪ kubatura budynku | ~ 42580 m ³ |
| ▪ wysokość | ~ 22 m |
| ▪ ilość kondygnacji | - 5 nadziemnych + 1 podziemna |

Wyposażenie budynku w instalacje użytkowe:

- elektryczna,
- odgromowa,
- wodno – kanalizacyjna (miejska),
- gazowa,
- grzewcza c.o. – zasilana z sieci miejskiej MPEC
- kominowa – spalinowa,
- wentylacyjna mechaniczna i grawitacyjna,
- tlen medyczny, sprężone powietrze i próżnia,
- instalacje związane z ochroną przeciwpożarową tj.: system sygnalizacji pożarowej, oświetlenie awaryjne - ewakuacyjne, oddymianie grawitacyjne klatek schodowych, hydranty wewnętrzne Ø 25 i 52.

Agregat prądotwórczy

W celu zapewnienia zasilania rezerwowego dla odbiorników zasilanych z rozdzielnic głównej (30 % zapotrzebowania), w budynku zainstalowano agregat prądotwórczy, zabudowany w pomieszczeniu technicznym w piwnicy od strony podwórka.

Czas pracy agregatu przy pełnym obciążeniu elektrycznym (30 % zapotrzebowania) - 12 h – zgodnie z oświadczeniem Inspektora ppoż.

Główny zawór gazu znajduje na zewnętrznej ścianie budynku od strony ul. Krupniczej – **patrz załącznik nr 7 „PLAN SYTUACYJNY BUDYNKU**.

Dodatkowo w kotłowni zamontowano detektor gazu GAZEX, który współgra w czasie awarii (niepożądany wypływ gazu) z głowicą samozamykającą i zaworem odcinającym w szafce gazowej na zewnątrz budynku.



2.2 Urządzenia przeciwpożarowe – techniczne systemy zabezpieczeń przeciwpożarowych w obiekcie

System Sygnalizacji Pożarowej

System sygnalizacji pożarowej firmy BOSCH zapewnia pełną ochronę budynku. Oznacza to, że chronione są wszystkie zasadnicze pomieszczenia. Zwolnionymi z ochrony są jedynie sanitariaty. Ochronie pożarowej podlegają również przestrzenie sufitów podwieszanych w pomieszczeniach i na ciągach komunikacyjnych.

SSP obejmuje urządzenia sygnalizacyjno - alarmowe, służące do samoczynnego wykrywania i przekazywania informacji o zaistniałym pożarze w budynku. W budynku instalacja SSP oparta jest na punktowych optycznych czujkach dymu oraz ręcznych ostrzegaczach pożarowych (ROP).

Wszystkie czujki zainstalowane w przestrzeni sufitu podwieszanego posiadają wskaźniki zadziałania montowane bezpośrednio na suficie podwieszanym. W chwili wykrycia pożaru czujka przekazywać będzie sygnał do centrali jak również jej zadziałanie będzie sygnalizowane przez wskaźniki zadziałania.



Centrala sygnalizacji pożarowej (CSP) zlokalizowana jest na **portierni przy głównym wejściu do budynku od strony ul. Czystej** i jest monitorowana przez całą dobę – **patrz załącznik nr 7 „PLAN EWAKUACYJNY BUDYNKU” – parter.**

Na wypadek awarii zasilania centrala CSP posiada własne zasilanie rezerwowe w postaci akumulatorów, w celu zapewnienia zasilania awaryjnego, po zaniku napięcia sieciowego.



Zadaniem centrali pożarowej jest:

- uruchomienie oddymiania klatek schodowych,
- sprowadzenia wind szpitalnych (2 szt.) na poziom parteru,
- wyłączenie częściowe wentylacji mechanicznej,
- zamknięcie drzwi przeciwpożarowych sterowanych na korytarzach.

Centrala sygnalizacji pożarowej podłączona jest do monitoringu pożarowego – w przypadku pojawienia się alarmu pożarowego w CSP (alarm II stornia), następuje automatycznie powiadomienie jednostki Państwowej Straży Pożarnej przy pomocy urządzenia transmisji alarmu poprzez zewnętrzną firmę monitorującą.

W celu uniknięcia fałszywych alarmów w obiekcie przyjęto dwustopniowy system alarmowania:

- alarm I stopnia:
 - z czujek automatycznych w czasie trwania zwłoki czasowej.Alarm I stopnia jest alarmem wstępnym, wymagającym zawsze rozpoznania pożarowego,
- alarm II stopnia:
 - z czujek automatycznych po zwłoce czasowej,
 - z przycisków ręcznych ostrzegaczy pożarowych (ROP).

Alarm II stopnia jest alarmem głównym o większym zasięgu.



Alarmowanie jednostopniowe zwykle – dla stref linii dozorowych wyposażonych w ręczne ostrzegacze pożaru (ROP). **Wciśnięcie przycisku ROP w linii dozorowej wywołuje alarm pożarowy II-go stopnia.**

Alarmowanie dwustopniowe zwykle – dla stref linii dozorowych wyposażonych w czujki automatyczne. Zadziałanie czujki w linii dozorowej wywołuje alarm pożarowy I stopnia (tzw. alarm wewnętrzny), sygnalizowany przez centrale w pomieszczeniu ochrony przez czas t_1 - 30 sekund – przeznaczony na zgłoszenie się osoby obsługującej centralę - pracownik ochrony i skasowanie (potwierdzenie) sygnału ostrzegawczego akustycznego na centrali. Nie skasowanie sygnału w czasie t_1 powoduje uruchomienie alarmu II stopnia. Skasowanie sygnału akustycznego przedłuża czas t_1 o czas t_2 – 180 sekund – przeznaczony na rozpoznanie zagrożenia pożarowego. Jeżeli w czasie t_2 rozpoznający zagrożenie pożarowe nie skasuje stanu odliczania centrali, np. po stwierdzeniu „fałszywego” alarmu – nastąpi automatyczne włączenie alarmu II stopnia.

Skrócenie czasu oczekiwania na alarm II stopnia (w przypadku rzeczywistego zagrożenia) można osiągnąć poprzez uruchomienie ręcznego ostrzegacza pożarowego (ROP), który natychmiast wywołuje alarm II stopnia.

Alarm II stopnia zostanie włączony, gdy w czasie t_1 od chwili włączenia się alarmu I stopnia nie zgłosi się pracownik ochrony.

Przywrócenie sterowanych urządzeń i instalacji do pozycji oczekiwania następuje wyłącznie po skasowaniu alarmu pożarowego II stopnia w sytuacji usunięcia przyczyny alarmu. Skasowanie alarmu II stopnia oznacza przywrócenie SSP do sytuacji sprzed wystąpienia alarmu. Alarm jest kasowany z pozycji SSP a informacja jest przekazywana do współpracujących systemów sterowania, które przywracane są do pozycji oczekiwania.

Oddymianie klatek schodowych

Klatki schodowe (K 1, K 2 i K 3) w budynku wydzielono pożarowo, zamknięto drzwiami ppoż. oraz wyposażono w system oddymiania grawitacyjnego firmy MERCOR (okna oddymiające) uruchamiany samoczynnie w przypadku wykrycia dymu przez czujki systemu sygnalizacji pożarowej lub czujki umieszczone w przestrzeni klatek schodowych oraz ROP-y systemu sygnalizacji pożarowej lub przyciskami do ręcznego uruchamiania oddymiania, dostępnymi ze spoczników klatek schodowych z poziomu parteru i IV piętra – **patrz załącznik nr 7 „PLANY EWAKUACYJNE BUDYNKU.**

Okna oddymiające wyposażone są w siłowniki elektryczne, dające również możliwość przewietrzania.

W razie zaistnienia pożaru czujki dymu lub przyciski wysterują centrale oddymiania, które spowodują samoczynne otwarcie okien oddymiających.



Napowietrzenie klatek schodowych – ręczne poprzez otwarcie drzwi ewakuacyjnych z klatek schodowych (K 1, K 2, K 3) przez pracownika ochrony (portiera) i pracowników Działu Technicznego w czasie pożaru:

- główna klatka schodowa K 1 – główne wejście do budynku od strony ul. Skarbowej (str. zachodniej),
- klatka schodowa K 2 – od strony ul. Czystej (str. północna),
- klatka schodowa K 3 – od strony ul. Krupniczej (str. południowa).

Oświetlenie ewakuacyjne

W budynku zainstalowano oświetlenie ewakuacyjne, włączające się samoczynnie w przypadku zaniku oświetlenia podstawowego (wyłączeniu głównego zasilania obiektu).

Zainstalowane oświetlenie ewakuacyjne w całym budynku – dotyczy dróg ewakuacyjnych oraz niektórych miejsc przy drzwiach ewakuacyjnych na zewnątrz budynku.

Czas podtrzymania oświetlenia przy zasilaniu z baterii powinien wynosić min. 1 h. Poziom natężenia oświetlenia ewakuacyjnego w każdym miejscu drogi ewakuacyjnej nie może być mniejszy niż 1 lx oraz 5 lx w pobliżu sprzętu gaśniczego i urządzeń ppoż. poza drogą ewakuacyjną, czas załączenia < 2 s.



Oświetlenie ewakuacyjne służy do przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji ludzi w przypadku zaniku napięcia podstawowego (oświetlenia podstawowego) spowodowanego przez pożar lub inne zagrożenie.



Hydranty wewnętrzne Ø 25 i 52

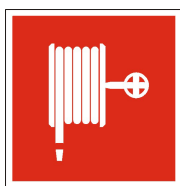
W budynku obecnie zastosowano są głównie hydranty Ø 52 z węzem płaskoskładanym oraz kilka hydrantów Ø 25 z węzem półsztywnym (tylko na I p.).

Hydrant wewnętrzny to urządzenie przeciwpożarowe zasilane z miejskiej sieci wodociągowej wewnętrznej, umożliwiające podanie strumienia wody do ogniska pożaru. Hydrant wewnętrzny używa się głównie do gaszenia pożarów grupy **A** tj. ciał stałych organicznych oraz do chłodzenia powierzchni przedmiotów lub butli znajdujących się w sąsiedztwie źródła ognia. Można również gasić niewielkie ilości cieczy palnych nie reagujących z wodą jedynie prądem wodnym rozproszonym.

Na wyposażeniu każdej szafki hydrantowej powinien znajdować się zawór odcinający, wąż oraz prądownica. Całość powinna być skręcona, gotowa do użycia, skrzynka hydrantowa powinna być oznakowana zgodnie z Polską Normą.

Hydranty wewnętrzne zlokalizowane są tak, aby pokryły swym zasięgiem całą powierzchnię chronionej strefy pożarowej.

Miejsca, w których znajdują się hydranty oznakowane są:



Hydranty zlokalizowane są na klatkach schodowych i korytarzach – **patrz załącznik nr 7 „PLANY EWAKUACYJNE BUDYNKU”**.

UWAGA: Zabrania się gaszenie wodą urządzeń elektrycznych pod napięciem !!!

Sposób użycia hydrantu:

1. Otworzyć szafkę lub zbić szybę,
2. Rozwinąć wąż – **w przypadku hydrantów z węzem płaskoskładanym najpierw należy rozwinąć CAŁY odcinek węża,**
3. Odkręcić zawór hydrantowy,
4. Otworzyć zawór prądownicy,
5. Skierować strumień wody na ogień.

Przeciwpożarowy wyłącznik prądu

Budynek wyposażono w główny przeciwpożarowy wyłącznik prądu, odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru (pompownia tryskaczowa, system sygnalizacji pożarowej, dźwiękowy system ostrzegawczy, klapy dymowe, kurtyny dymowe, oświetlenie awaryjne).



Użycie głównego przeciwpożarowego wyłącznika prądu nie powoduje samoczynnego załączenia drugiego źródła energii.

Przeciwpożarowy wyłączniki prądu znajdują się na portierni przy głównym wejściu do budynku Szpitala od strony ul. Czyszej – **patrz załącznik nr 7 „PLAN EWAKUACYJNY BUDYNKU” – parter.**

Główny wyłącznik prądu znajduje się w piwnicy w rozdzielni NN.

2.3 Klasyfikacja pożarowa

Budynek ze względu na pełnioną funkcję, charakter pomieszczeń oraz ilość przebywających w nim osób klasyfikuję się do kategorii zagrożenia ludzi **ZL III** (piwnica / przyziemie, parter, IV p. / poddasze), **ZL II** (I, II i III p.) oraz **PM** (pom. techniczne, gospodarcze i magazynowe).

Budynek pod względem grupy wysokości klasyfikuje się jako **ŚREDNIOWYSOKI** (SW) – od 12 do 25 m.

Przewidywana maksymalna ilość osób mogących przebywać jednocześnie w budynku to ok. **850 osób** (320 chorych w salach, 250 pracowników oraz 280 pacjentów i odwiedzających) – zgodnie z oświadczeniem Inspektora ppoż.

W budynku nie występują pomieszczenia, w którym może przebywać jednocześnie powyżej 50 osób, nie będących ich stałymi użytkownikami.

2.4 Parametry pożarowe występujących materiałów palnych

W budynku nie występują materiały i substancje określone w przepisach jako „niebezpieczne pożarowo”.

W budynku dominują stałe materiały palne związane z podstawą jego funkcją i wyposażeniem wewnątrz: pościel, materace, wykładziny PCV, elementy drewniane i drewnopochodne umeblowania, sprzęt medyczny i komputerowy, medykamenty, papier, artykuły biurowe, itp.

W pomieszczeniach technicznych, magazynowych i gospodarczych budynku znajdują się także stałe materiały palne oraz gaz ziemny do zasilania kotłowni.

2.5 Gęstość obciążenia ogniowego

Dla budynków zaliczanych do kategorii zagrożenia ludzi (ZL) nie oblicza się gęstości obciążenia ogniowego. Dla pomieszczeń technicznych, magazynowych i gospodarczych przyjęto gęstość obciążenia ogniowego **do 500 MJ/m²**.

2.6 Ocena zagrożenia wybuchem

W budynku nie są przechowywane żadne substancje, których stosowanie lub magazynowanie byłoby podstawą do kwalifikowania pomieszczeń lub przestrzeni do zagrożenia wybuchem.

2.7 Warunki techniczno – budowlane i ochrony ppoż.

Budynek i urządzenia z nim związane powinny być wykonane w sposób zapewniający w razie pożaru:

- 1) nośność konstrukcji przez określony czas,
- 2) ograniczenie rozprzestrzeniania się ognia i dymu w budynku,
- 3) ograniczenie rozprzestrzeniania się pożaru na sąsiednie budynki,
- 4) możliwość ewakuacji ludzi, a także uwzględniający bezpieczeństwo ekip ratowniczych.

Klasa odporności pożarowej i ogniowej

Brak dokumentacji architektoniczno – budowlanej, stwierdzającej w jakiej klasie odporności pożarowej został wzniesiony budynek.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami przeciwpożarowymi ze względu na przeznaczenie, kategorię zagrożenia ludzi oraz wysokość, opisywany budynek powinien spełniać wymogi klasy „B” odporności pożarowej.

Dla klasy „B” odporności pożarowej budynku, jego elementy powinny spełniać w zakresie klasy odporności ogniowej następujące wymagania:

Klasa odporności poż. bud.	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	Główna konstrukcja nośna	Konstrukcja dachu	Strop	Ściana zew.	Ściana wew.	Przekrycie dachu
„B”	R 120	R 30	REI 60	EI 60	EI 30	RE 30

Oznaczenia w tabeli:

R - nośność ogniowa w minutach określona zgodnie z PN,

E - szczelność ogniowa w minutach określona zgodnie z PN,

I - izolacyjność ogniowa w minutach określona zgodnie z PN.

Wszystkie powyższe elementy budynku powinny spełniać warunek nie rozprzestrzeniania ognia (NRO).

2.8 Strefy pożarowe

Strefę pożarową stanowi budynek albo jego część oddzielona od innych budynków lub innych części budynku elementami oddzielenia przeciwpożarowego takimi jak ściany, stropy, drzwi, bramy o odpowiedniej odporności ogniowej.

Budynek obecnie stanowi jedną **strefę pożarową** o łącznej powierzchni ok. 7500 m² (dopuszczalna powierzchnia strefy pożarowej wynosi 3500 m² dla części ZL II budynku średniowysokiego)

Zgodnie z powyższym opisywany budynek powinien być podzielony na trzy strefy pożarowe wydzielone od pozostałych części budynku, ścianami oddzielenia przeciwpożarowego o odporności ogniowej REI 120 i stropami oddzielenia przeciwpożarowego o odporności ogniowej REI 60 oraz drzwiami przeciwpożarowymi o odporności ogniowej co najmniej EI 60.

Klatki schodowe zostały wydzielone pożarowo ścianami o klasie odporności ogniowej REI 60 i zamknięte drzwiami EI 30 wyposażonymi w samozamykacze oraz wyposażone w system oddymiania grawitacyjnego.

Jeżeli w budynku znajdują się pomieszczenia magazynowe lub techniczne, niepowiązane funkcjonalnie z częścią budynku zaliczoną do ZL, pomieszczenia te powinny stanowić odrębną strefę pożarową, dla której oddzielnie ustala się klasę odporności pożarowej, z zastrzeżeniem dla kotłowni:

Rodzaj pomieszczenia	Klasa odporności ogniowej		
	Ściana zewnętrzne	Strop	Drzwi lub inne zamknięcia
Kotłownia z kotłem na paliwo gazowe, o łącznej mocy cieplnej powyżej 30 kW	EI 60	REI 60	EI 30

Pomieszczenia, w których są umieszczone rozdzielnie elektryczne, zasilające, niezbędne podczas pożaru, instalacje i urządzenia, powinny stanowić odrębną strefę pożarową.

Wszystkie przejścia i przepusty instalacyjne w elementach oddzielenia przeciwpożarowych powinny być zabezpieczone w takiej samej klasie odporności ogniowej (EI) co dany element oddzielenia przeciwpożarowego.

2.9 Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożarów

Do ochrony budynku wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych, służąca do zewnętrznego gaszenia pożaru wynosi 20 dm³/s, jednocześnie z dwóch hydrantów zewnętrznych o średnicy nominalnej DN 80, usytuowanych w odległości nie większej niż 75 m i nie bliżej niż 5 m od chronionego budynku.

Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru stanowi miejska sieć hydrantowa w sąsiedztwie budynku przy ulicy Krupniczej, Skarbowej, Czystej i Dolnych Młynów – **patrz załącznik nr 7 „PLAN SYTUACYJNY OBIEKTU”**.

2.10 Odległość od obiektów sąsiadujących

Budynek jest obiektem wolnostojącym. Budynek zlokalizowany jest z zachowaniem wymaganych w warunkach techniczno - budowlanych, odległości od budynków sąsiadujących (min. 8 m) oraz granic sąsiadujących działek.

Najmniejsza odległość od sąsiednich budynków przy ul. Skarbowej i Czystej wynosi nie mniej niż 8 m – **patrz załącznik nr 7 „PLAN SYTUACYJNY OBIEKTU”**.

2.11 Droga pożarowa

Droga pożarowa do budynku realizowana jest bez utrudnień po utwardzonej nawierzchni, szerokości i nośności umożliwiającej dojazd o każdej porze roku pojazdów jednostek ochrony ppoż. bez konieczności cofania.

Drogi pożarowe (wzdłuż elewacji północnej, południowej oraz zachodniej budynku) stanowią ul. Krupnicza, Skarbowa oraz Czysta (asfalt) – **patrz załącznik nr 7 „PLAN SYTUACYJNY OBIEKTU”**.

Pomiędzy drogami, a wyjściami ewakuacyjnymi z budynku zapewniono utwardzone dojścia o szerokości powyżej 1,5 m. W tym obszarze nie występują żadne stałe elementy zagospodarowania terenu lub drzewa o wysokości przekraczającej 3 m, uniemożliwiające dostęp do elewacji budynku za pomocą drabin mechanicznych i podnośników hydraulicznych.

3. Potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania

Budynki Szpitalne charakteryzują się dużą różnorodnością pod względem znajdujących się w nich materiałów. Występuje zatem zróżnicowane zagrożenie pożarowe. W rozpatrywanym obiekcie większość pomieszczeń stanowią sale chorych oraz gabinety lekarskie. W tego typu pomieszczeniach występuje bardzo duże nagromadzenie materiałów palnych. W przypadku powstania pożaru w pokoju należy liczyć się z wystąpieniem gęstego, gryzącego i toksycznego dymu oraz wysokiej temperatury w pomieszczeniu.

3.1 Analiza zagrożenia pożarowego

W budynku dominują materiały stałe palne związane z podstawą jego funkcją i wyposażeniem wnętrz: pościel, materace, wykładziny elementy drewniane i drewnopochodne umeblowania, sprzęt medyczny i komputerowy, medykamenty, papier, artykuły biurowe, itp.

W pomieszczeniach technicznych i magazynowych budynku znajdują się także stałe materiały palne.

Zagrożenie pożarowe to określone prawdopodobieństwo powstania i rozprzestrzenienia się pożaru. Tworzą go wszelkie czynniki i okoliczności, które stwarzają sprzyjające warunki do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru, a także tworzeniu się gazów i dymów, zagrażających zdrowiu i życiu ludzi. Stopień tego zagrożenia jest różny w zależności od udziału czynników prowadzących do zaistnienia pożaru, decydujących o jego przebiegu i o intensywności zjawisk towarzyszących.

Zagrożenie pożarowe charakteryzowane jest nie tylko parametrami fizyko - chemicznymi substancji i materiałów stosowanych w obiekcie, ale także stanem technicznym urządzeń i instalacji, liczbą zastosowanych technicznych systemów zabezpieczeń ppoż. i ich stanem, sposobem składowania materiałów palnych oraz w sferze organizacyjnej – prawidłowym określeniem, realizowaniem i egzekwowaniem obowiązków w zakresie zapobiegania pożarom na wszystkich stanowiskach pracy o charakterze wykonawczym i kierowniczym.

W budynkach szpitalnych zagrożenie pożarowe wiąże się głównie z nagromadzeniem bardzo dużej ilości różnorodnych materiałów palnych: drewno (np.: meble), tworzywa sztuczne, tekstylia (materace, pościele, wykładziny), papier, substancje chemiczne (np.: środki czystości i dezynfekcji), sprzęt medyczny i komputerowy itp.

Duża kubatura, dobrze wentylowane przestrzenie, długie korytarze, niewielki odstęp między gabinetami lub salami chorych stanowią idealne warunki do szybkiego rozwoju pożaru.

Zagrożenie pożarowe w gabinetach lekarskich oraz pom. socjalnych itp. wiąże się przede wszystkim z występowaniem materiałów palnych w postaci elementów wyposażenia pomieszczeń, mebli, art. biurowych, urządzeń komputerowych, elementów wystroju wnętrz.

Z uwagi na zagrożenie pożarowe wynikające z funkcji budynku i dużej ilości osób oraz materiałów palnych, wskazane jest kontrolowanie stanu ochrony przeciwpożarowej systemem wewnętrznych kwartalnych przeglądów (audytów) budynku przeprowadzanych np. przez Inspektora ochrony ppoż. lub inną osobę wyznaczoną / upoważnioną. Przegląd powinien obejmować ogólną kontrolę gaśnic oraz prowadzenia prac mających wpływ na bezpieczeństwo pożarowe budynku, a także prawidłowość warunków ewakuacji, dostępność i drożność dróg i wyjść ewakuacyjnych oraz dostępność do sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych.

Z uwagi na fakt, że w budynku mogą przebywać duże ilości osób (chorzy, pacjenci, odwiedzający) oraz znajdują się duże ilości materiałów palnych, ważnym czynnikiem jest dostępność i sprawność sprzętu gaśniczego, szybka reakcja oraz przeszkolenie pracowników w zakresie jego obsługi, alarmowania oraz ewakuacji osób.

3.2 Parametry pożarowe występujących materiałów palnych

Tkaniny

Używane w tekstyliach, ubraniach, pościeli, materacach itp. W obiekcie występują w znacznej ilości. Temperatura zapalenia tkanin bawełnianych wynosi ok. 215°C , a tkanin lnianych i jedwabnych ok. 300°C . Tkaniny pochodzenia nieorganicznego tzw. sztuczne zapalają się przy ok. 200°C . Tkaniny ułożone na dużych powierzchniach, z dostępem powietrza (np. regały z wieszakami) będą palić się dużo szybciej niż ułożone w stosach.

Tworzywa sztuczne

Używane w opakowaniach wyrobów, obudowach urządzeń medycznych i komputerowych, izolacjach kabli elektrycznych, okładzinach meblowych, wykładzinach podłogowych itp. Temperatura zapalenia waha się od 200°C do 400°C . Produkty spalania tworzyw sztucznych są toksyczne, drażniące. Szybkość palenia się tworzyw jest stosunkowo duża, ponieważ w warunkach pożaru zachowują się jak ciecze palne, tzn. palą się również ich palne pary, powstałe w wyniku ogrzewania i pirolizy (tworzywa termoplastyczne).

Drewno i wyroby drewnopochodne

Używane w opakowaniach, meblach, stolarce budowlanej itp. Temperatura zapalenia drewna wynosi od 250°C do 400°C w zależności od rodzaju, gatunku materiału i jego wilgotności. Drewno pochodzenia iglastego ma niższą temperaturę zapalenia niż pochodzenia liściastego. Płyty drewnopochodne miękkie palą się łatwiej niż płyty twarde. Szybkość rozwoju ognia zależy od grubości tych materiałów (im mniejszy przekrój, tym większa szybkość) oraz od dostępu powietrza.

Papier

Używany w kartonach, opakowaniach, art. biurowych i dokumentacji. Temperatura zapalenia waha się od 230°C (papier gazetowy) do 300°C (tektura). Rozwój ognia jest ułatwiony w luźnych stosach.

Tlen (40 butli w budynku + 80 butli rezerwowych – na zewnątrz – podwórko)

Gaz niepalny. Utleniacz. Gaz / opary cięższe od powietrza. Może się gromadzić w przestrzeniach zamkniętych, szczególnie na poziomie lub poniżej poziomu ziemi. Narażenie na działanie ognia może spowodować rozerwanie / wybuch butli. Może spowodować lub intensyfikować pożar, podtrzymuje palenie.

Może gwałtownie reagować z materiałami palnymi. Może gwałtownie reagować z substancjami redukującymi. Gwałtownie utlenia substancje organiczne. Nie stosować żadnych olejów lub smarów.

Gaz ziemny (metan) - zasilanie kotłowni gazowej zlokalizowanej w piwnicy.

Głównym składnikiem skroplonego gazu ziemnego jest metan - **substancja skrajnie łatwopalna (F+)**. Pary tworzą z powietrzem mieszaniny wybuchowe, bezpośrednio po odparowaniu mają bardzo niską temperaturę i gęstość większą od powietrza, ścielę się przy podłożu, wywołują powstanie mgły, po ogrzaniu są lżejsze od powietrza i gromadzą się w górnych partiach pomieszczeń. Produkty spalania mogą zawierać toksyczne gazy: np. tlenek węgla.

Nie palić tytoniu, nie używać otwartego ognia, przedmiotów mogących powodować iskrzenie w pobliżu instalacji z gazem ziemnym.

Temperatura zapłonu:	- 58 °C
Temperatura samozapłonu:	426 °C
Palność:	substancja skrajnie łatwopalna
Własności wybuchowe:	
- dolna granica wybuchowości:	ok. 5,0 % obj. (dla metanu)
- górna granica wybuchowości:	ok. 15,0 % obj. (dla metanu)
Prężność par (21°C):	0,147 MPa (dla metanu)

W związku z powyższym należy się przede wszystkim liczyć z pożarami grupy A, tj. pożarami ciał stałych pochodzenia organicznego, w których występuje zjawisko spalania żarowego (drewno, papier, tekstylia).

Z pewnym prawdopodobieństwem mogą wystąpić także pożary grupy B, tj. pożary cieczy palnych (np.: środki czystości i dezynfekcji) oraz materiałów stałych topiących się pod wpływem temperatury (np.: tworzywa sztuczne termoplastyczne). W pomieszczeniach kuchennych i socjalnych istnieje ryzyko powstania pożarów grupy F – pożary olejów i tłuszczów w urządzeniach kuchennych.

Istnieje również możliwość powstania pożarów grupy C, tj. pożarów gazów palnych, np. w obrębie palenisk kotłowni i instalacji gazowych oraz w przypadku prowadzenia prac niebezpiecznych z użyciem gazów palnych.

3.3 Potencjalne przyczyny i źródła powstawania pożarów

Istnienie potencjalnych źródeł powstania pożaru wynika bezpośrednio z rodzaju działalności jaka odbywa się w pomieszczeniach, urządzeń i instalacji technicznych będących wyposażeniem obiektu, a także z prawdopodobieństwa nieprzestrzegania podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego przez osoby przebywające w pomieszczeniach.

Źródła energii mogące zainicjować pożar:

- gorące powierzchnie,
- płomienie,
- gorące gazy,
- iskry elektryczne, mechaniczne, łuk elektryczny,
- elektryczność statyczna,
- wyładowania atmosferyczne,
- promieniowanie cieplne,
- inne.

PRZYCZYNY POWSTAWANIA POŻARÓW

Nieostrożność osób

Jako jedna z najczęstszych przyczyn powstawania pożarów, wynikająca głównie z nieznamomości podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego, nieprzestrzegania przepisów przeciwpożarowych, niedbalstwa, braku rozważań i wyobraźni.

- a) Nieprzestrzeganie kategorycznego zakazu palenia tytoniu i posługiwania się ogniem otwartym w pomieszczeniach objętych zakazem, zwłaszcza w pobliżu występowania materiałów palnych.
- b) Porzucenie niedopałka papierosa lub zapalki do kosza na śmieci lub między inne palne przedmioty.
- c) Pozostawienie bez dozoru lub nie wyłączzonego z sieci grzejnika elektrycznego, kuchenki, piecyka, grzałki na podstawie palnej nie odizolowanej lub niedostatecznie odizolowanej od podłoża palnego.
- d) Pozostawienie bez nadzoru odbiorników energii elektrycznej nie przystosowanych do ciągłej eksploatacji.
- e) Nieprawidłowe wykonywanie lub nie zachowanie należytej ostrożności podczas prac remontowych, prac spawalniczych i innych prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.
- f) Pozostawienie palnych przedmiotów w pobliżu urządzeń grzejnych.
- g) Stosowanie cieczy palnych do czyszczenia tkanin lub powierzchni.

Stany awaryjne instalacji i urządzeń

Kolejna z najczęściej występujących przyczyn powstania pożaru ma swe źródło w instalacjach i urządzeniach elektroenergetycznych w wyniku:

- a) starzenia się izolacji instalacji,
- b) zanieczyszczeń uzwojeń generatorów i silników,
- c) niedostatecznego chłodzenia silników, transformatorów,
- d) niewłaściwej izolacji lub niedostatecznej warstwy izolacji,
- e) uszkodzeń izolacji,
- f) błędnego łączenia przewodów,
- g) przeciążenia instalacji,
- h) zwarcia,
- i) stosowania prowizorycznych instalacji,
- j) złego stanu tablic rozdzielczych instalacji energetycznych, wyłączników, przełączników prądu elektrycznego itp.,
- k) braku należytych konserwacji instalacji energetycznych.

Koniecznością jest rygorystyczne przestrzeganie czasookresu badań instalacji elektroenergetycznej. Urządzenia elektryczne i osprzęt instalacji elektrycznej (gniazda, przełączniki itp.) wykazujące oznaki uszkodzeń np. iskrzenie, nadmierne grzanie się należy niezwłocznie wyłączać z użytkowania i zgłosić do naprawy osobie posiadającej wymagane kwalifikacje tj. elektryk z odpowiednimi uprawnieniami.

Instalacja gazowa:

- a) użytkowanie instalacji gazowej nie zgodnie z instrukcją eksploatacji,
- b) uszkodzenie (np.: przerwanie, rozszczelnienie) instalacji gazowej,
- c) brak systematycznej kontroli i konserwacji instalacji gazowej.

Instalacja odgromowa:

- a) uszkodzenie (np.: przerwanie ciągłości) instalacji odgromowej,
- b) brak systematycznej kontroli i konserwacji instalacji odgromowej,
- c) błędy projektowe, np. dobrane za małych przekrojów przewodów uziemiających itp.

Z punktu widzenia ochrony przeciwpożarowej obiektu, w celu zapewnienia prawidłowego stanu technicznego instalacji i urządzeń należy instalacje i urządzenia techniczne użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymaganiami ustalonymi przez producentów.

Eksplatacja urządzeń i instalacji, których stan techniczny może przyczynić się do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia się pożaru jest zabroniona.

Niewłaściwe składowanie materiałów palnych:

- a) zła lokalizacja miejsc przechowywania i składowania materiałów palnych,
- b) magazynowanie materiałów palnych w sąsiedztwie urządzeń generujących wysokie temperatury oraz źródeł ognia,
- c) niewłaściwe składowanie i stosowanie cieczy palnych niezgodnie z warunkami bezpieczeństwa, określonymi przez producenta czy dystrybutora,
- d) nieład i nieporządek w miejscach składowania,
- e) gromadzenie nadmiernej ilości materiałów palnych.

Inne:

- a) wyładowania atmosferyczne,
- b) brak nadzoru i konserwacji gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych oraz przewodów kominowych (wentylacyjnych i spalinowych),
- c) samozapalenie (np. nasączonych olejem szmat wrzuconych do pojemnika),
- d) podpalenie,
- e) akty terroru (ładunki wybuchowe, substancje trujące itp.),
- f) kłęski żywiołowe.

Odpady należy usuwać na bieżąco i gromadzić w pojemnikach, kontenerach lub w wyznaczonych miejscach.

3.4 Drogi rozprzestrzeniania się pożaru

Rozwój pożaru w obiekcie jest uzależniony od zastosowanych rozwiązań techniczno - budowlanych, które mogą sprzyjać lub ograniczać możliwość rozprzestrzeniania się ognia, dymu i gazów pożarowych między poszczególnymi pomieszczeniami i kondygnacjami.

Pożar w obiekcie będzie rozprzestrzeniał się m.in. poprzez:

- połączenia technologiczne pomiędzy pomieszczeniami i kondygnacjami (np. szachty elektryczne, niezabezpieczone przepusty instalacyjne),
- palne elementy budynku, wykończenia wewnątrz oraz wyposażenia pomieszczeń,
- przestrzenie międzysufitowe,
- otwory okienne oraz drzwiowe wykonane z materiałów palnych,
- a także przez promieniowanie cieplne, przewodnictwo cieplne i konwekcję.

Poprzez otwory okienne, pożar może rozprzestrzenić się dalej, bezpośrednio poprzez wydobywające się na zewnątrz płomienie lub pośrednio poprzez promieniowanie cieplne lub płonące cząsteczki (np. iskry, sadza). Poprzez okna pożar może również przedostać się na dach.

Wewnątrz budynku pożar może się rozprzestrzenić przez drzwi, ściany, kanały wentylacyjne. Drzwi stosowane w obiekcie (z wyjątkiem drzwi ppoż.) nie posiadają żadnej odporności ogniowej i nie stanowią większej przeszkody dla pożaru.

Przez ściany ogień może przedostać się w wyniku przepalenia ścian wykonanych z materiałów palnych, częściowego zburzenia ścian na skutek działania wysokiej temperatury, przegrzania się ścian. Słabym ogniwem w ścianach są okolice spojenia ścian, które często ulegają zniszczeniu. Wówczas, nawet przez małe szczeliny, do sąsiednich pomieszczeń łatwo mogą przenikać gorące gazy pożarowe doprowadzając do zapalenia znajdujących się tam materiałów palnych. Pożar może przenikać również przez szczelne, niepalne ściany. Jeżeli wskutek długotrwałego pożaru ściana taka rozgrzeje się do temperatury $200 \div 300^{\circ}\text{C}$ po stronie przeciwnej od miejsca pożaru, mogą wówczas zapalić się palne wykładziny lub inne materiały przylegające do tej ściany. Nie tracąc swojej wytrzymałości mechanicznej i nie przepuszczając płomieni, przez nadmierną przewodność cieplną, ściana może spowodować przeniesienie pożaru do sąsiedniego pomieszczenia.

Przenikanie ognia przez stropy może występować przy długotrwałych, intensywnych pożarach, przy czym zawsze najbardziej zagrożone są pomieszczenia położone nad ogniskiem pożaru (a nie poniżej). Ogień przechodzi przede wszystkim przez pęknięcia i szczeliny powstałe pomiędzy płytami stropowymi. Odpryski, pęknięcia i zawalenia płyt stropowych następują tym szybciej, im cieńsza jest otulina dolnego zbrojenia płyt i im mniejsza jest ich pojemność cieplna.

Na szybkość rozprzestrzeniania się pożaru mają wpływ:

- szybkość i prawidłowość reakcji pracowników lub innych osób na pojawienie się ognia,
- brak, niedostateczna ilość, dostępność i sprawność sprzętu gaśniczego,
- awarie lub niesprawność środków alarmowania i łączności,
- wiedza i umiejętności pracowników w zakresie posługiwania się sprzętem gaśniczym, systemem sygnalizacji pożarowej i powiadamiania straży pożarnej,
- brak dojazdu, utrudnione manewrowanie pojazdami jednostek ochrony ppoż.,
- nie właściwe przygotowanie terenu operacyjnego dla jednostek straży pożarnej,
- niezachowanie odpowiednich warunków budowlanych, brak oddzielení przeciwpożarowych,
- nie zachowanie określonych wymagań odporności ogniowej elementów konstrukcyjnych, z których budynek jest zbudowany,
- palne elementy konstrukcyjne,
- systemy instalacji użytkowych – np.: wentylacyjnej, elektrycznej, gazowej,
- nieszczelne przewody kominowe,
- otwarte drogi komunikacji (korytarze, klatki schodowe),
- sposób składowania, rodzaj, ilość i właściwości magazynowanych materiałów palnych.

NA TERENIE SZPITALA OBOWIĄZUJE CAŁKOWITY ZAKAZ PALENIA

Tylko rzetelna analiza zagrożeń, właściwe rozwiązania organizacyjne, stosowanie niezbędnych zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz dobrze zorganizowany nadzór i kontrola, może być skuteczna w zapobieganiu powstania pożaru.

4. Zapobieganie możliwościom powstania pożaru - czynności zabronione

Do podstawowych obowiązków wszystkich stałych użytkowników (w tym najemców) należy między innymi zapobieganie możliwości powstania pożaru. Niezbędne jest zatem kategoryczne przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych - w szczególności rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).

Przepisy przeciwpożarowe dotyczące użytkowania budynków formułują warunki bezpieczeństwa w następujących sferach działalności:

- a) warunki ogólne,
- b) zapewnienie warunków ewakuacji osób i mienia,
- c) utrzymanie prawidłowego stanu technicznego instalacji i urządzeń,
- d) właściwego składowanie i przechowywanie materiałów palnych,
- e) wyposażenie obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy,
- f) prowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

CZYNNOŚCI ZABRONIONE

W obiekcie oraz na terenie przyległym do niego **zabronione jest** wykonywanie wszelkich czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji:

1. Zabrania się używania otwartego ognia, palenia tytoniu i stosowania innych czynników mogących zainicjować zapłon w miejscach do tego nie przeznaczonych oraz w pobliżu palnych materiałów.
2. W celu zapewnienia prawidłowego stanu technicznego instalacji i urządzeń niedozwolone jest:
 - a) użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta bądź niepoddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikających z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia,
 - b) naprawianie we własnym zakresie instalacji elektroenergetycznej, tablic rozdzielczych, bezpieczników i innych urządzeń elektroenergetycznych,
 - c) stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
 - d) instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, takich jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
 - e) użytkowanie elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta.

3. W celu zapewnienia odpowiednich warunków bezpiecznej ewakuacji w obiekcie zabrania się:
- a) składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie jakichkolwiek przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości,
 - b) blokowania lub zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji,
 - c) blokowania drzwi i bram przeciwpożarowych w sposób uniemożliwiający ich samoczynne zamknięcie w przypadku powstania pożaru,
 - d) lokalizowania elementów wystroju wnętrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych.
4. W zakresie przechowywania i składowania materiałów palnych w budynku należy:
- a) materiały palne przechowywać w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C, linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających i przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych o napięciu powyżej 400V,
 - b) wszystkie czynności związane z użyciem, transportem lub składowaniem materiałów palnych wykonywać zgodnie ze wskazówkami ich producenta lub warunkami ochrony przeciwpożarowej określonymi w instrukcji technologicznej,
 - c) materiały łatwo zapalne i niebezpieczne przechowywać w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w następstwie procesu składowania lub wskutek wzajemnego oddziaływania,
 - d) ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C (np. benzyna, rozpuszczalniki) należy przechowywać wyłącznie w pojemnikach urządzeniach i instalacjach przystosowanych do tego celu, wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia i zabezpieczonych przed stłuczeniem,
 - e) w pomieszczeniach handlowo - usługowych ciecz o temperaturze zapłonu do 55°C przechowywać w takiej ilości, aby gęstość obciążenia ogniowego nie przekroczyła 500 MJ/m², naczynia były szczelne i zabezpieczone przed stłuczeniem, a sprzedaż prowadzona bez rozlewania.
5. Ponadto zabrania się:
- a) rozgrzewania za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze,
 - b) składowania materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych,

c) ograniczania lub uniemożliwiania dostępu do:

- gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
- urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
- źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
- wyjść ewakuacyjnych,
- wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz kurków głównych instalacji gazowej,
- krat zewnętrznych i okiennic.

W budynku należy przestrzegać:

- 1) umieszczania w miejscu widocznym instrukcji postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych,
- 2) oznakowania znakami zgodnymi z Polskimi Normami dotyczącymi znaków bezpieczeństwa:
 - a) dróg ewakuacyjnych,
 - b) miejsc usytuowania gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
 - c) miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - d) miejsc usytuowania przeciwpożarowego wyłącznika prądu,
 - e) miejsca usytuowania nasady umożliwiającej zasilanie instalacji wodociągowej przeciwpożarowej, kurków głównych instalacji gazowej oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,
 - f) drzwi przeciwpożarowe,
 - g) drogi pożarowe,
 - h) miejsca zbiórki osób ewakuowanych.

Wymagania dla elementów wykończenia wnętrz i wyposażenia:

- w strefie pożarowej stosowanie do wykończenia wnętrz materiałów i wyrobów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące jest zabronione,
- na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji, stosowanie materiałów i wyrobów budowlanych łatwo zapalnych jest zabronione,
- okładziny sufitów oraz sufity podwieszane należy wykonywać z materiałów niepalnych lub niezapalnych, nie kapiących i nie odpadających pod wpływem ognia,
- w pomieszczeniach stref pożarowych ZL II, stosowanie wykładzin podłogowych łatwo zapalnych jest zabronione,
- palne elementy wystroju wnętrza budynku, przez które lub obok których są prowadzone przewody ogrzewcze, wentylacyjne, dymowe lub spalinowe, powinny być zabezpieczone przed możliwością zapalenia lub zwęglenia.

5. Gaśnice i urządzenia przeciwpożarowe oraz sposoby poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym

5.1 Gaśnice

DOBÓR GAŚNIC

Obiekt wyposażony jest w gaśnice przenośne spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikiem norm europejskich (EN).

Rodzaj gaśnic dostosowany jest do gaszenia tych grup pożarów, określonych w Polskich Normach dotyczących podziału pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie:

Grupy pożarów

Podział materiałów palnych na grupy pożarowe

Grupa pożaru	Rodzaj palącego się materiału i sposób jego spalania
A	pożary ciał stałych pochodzenia organicznego, przy spalaniu których obok innych zjawisk powstaje zjawisko żarzenia np. drewno, papier, węgiel, tworzywa sztuczne, tkaniny, słoma
B	pożary cieczy palnych i substancji stałych topiących się wskutek ciepła wytwarzającego się przy pożarze np. benzyna, alkohole, aceton, oleje, lakiery, tłuszcze, parafina, stearyna, pak, naftalen, smoła
C	pożary gazów np. metan, acetylen, propan, wodór, gaz miejski,

Grupa pożaru	Rodzaj palącego się materiału i sposób jego spalania
D	pożary metali, np. magnez sól, uran
F	pożary tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych

Zgodnie z wymaganiami w tym zakresie jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej.

Przy rozmieszczaniu gaśnic powinny być spełnione następujące warunki:

- odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przybywać człowiek, do najbliższej gaśnicy nie powinna być większa niż 30m,
- do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1m.

Gaśnice w obiekcie powinny być rozmieszczone:

- 1) W miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:
 - a) przy wejściach do budynków,
 - b) na klatkach schodowych,
 - c) na korytarzach,
 - d) przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz.
- 2) W miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki),
- 3) W obiektach wielokondygnacyjnych - w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki.

Budynek Szpitala wyposażony jest głównie w gaśnice proszkowe 6 kg (typ GP – 6 x ABC) oraz śniegowe 5 kg (typ GS – 5 x B).

Gaśnice w obiekcie zlokalizowane są na korytarzach na każdej kondygnacji budynku oraz w niektórych pomieszczeniach technicznych (np.: kotłownia, agregat prądotwórczy, sprężarkownia, rozdzielnia NN, wentylatorownie).

Lokalizacja gaśnic na powierzchni całego budynku – **patrz załącznik nr 7 „PLANY EWAKUACYJNE BUDYNKU”**.

Miejsca, w których znajdują się gaśnice oznakowane są:



PRZEGLĄDY I KONSERWACJA

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne gaśnic należy przeprowadzać zgodnie z zaleceniami producenta, jednak **nie rzadziej niż jeden raz w roku**.

Instrukcja przeglądu gaśnicy proszkowej typu „X”

1. Wykonać zewnętrzne oględziny gaśnicy – sprawdzić czy:
 - plomba i zawleczka nie zostały uszkodzone ,
 - gaśnica nie jest uszkodzona mechanicznie,
 - nie ma miejsc skorodowanych na zbiorniku,
 - pyszczek wylotowy lub wąż są drożne,
 - posiada czytelną i właściwą etykietę oraz kontrolkę,
 - wskaźnik ciśnienia znajduje się na polu zielonym (dla 20 °C ciśnienie 15 bar)
2. Nakleić kontrolkę z datą następnego przeglądu

W gaśnicach posiadający wąż z prądownicą sprawdzamy stan techniczny węża, drożność i trwałość połączeń.

W gaśnicach o pojemności zbiornika powyżej 6 dm³ (tj.: gaśnica proszkowa 6 kg i większe) sprawdzamy ważność jego legalizacji UDT.

Instrukcja przeglądu gaśnicy śniegowej

1. Wykonać zewnętrzne oględziny gaśnicy – sprawdzić czy:

- plomba i zawleczka nie zostały uszkodzone ,
- gaśnica nie jest uszkodzona mechanicznie,
- nie ma miejsc skorodowanych na zbiorniku,
- pyszczek wylotowy lub wąż są drożne,
- posiada czytelną i właściwą etykietę oraz kontrolkę,
- posiada aktualną czytelną datę następnej legalizacji zbiornika,
- zbiornik posiada trwale wybitą masę netto, brutto oraz tarę,
- ubytek masy CO₂ nie większy niż 5 %,
- drożność, stan techniczny tuby oraz uchwytu i przewodu jest prawidłowy i właściwy dla danego typu gaśnicy.

2. Nakleić kontrolkę z datą następnego przeglądu

Jeżeli gaśnica jest sprawna i nie wykazuje uchybień należy przykleić na nią kontrolkę informującą o terminie przeprowadzonego przeglądu oraz terminie następnego przeglądu. „Kontrolka” powinna również zawierać: imię i nazwisko, podpis konserwatora, nazwę firmy która przeprowadzała kontrolę.

Sprzęt, który nie przejdzie pomyślnie przeglądu i czynności konserwacyjnych powinien zostać wyremontowany lub skasowany.

Zgodnie z zaleceniem producentów konieczna jest wymiana środka gaśniczego nie rzadziej niż raz na:

- 5 lat w przypadku gaśnic proszkowych,
- 10 lat w przypadku gaśnic śniegowych.

Ponadto co najmniej raz na 5 lat zbiorniki ciśnieniowe gaśnic o objętości powyżej 6 dm³ (w zbiorniki takie wyposażone są np.: gaśnice proszkowe o masie środka gaśniczego 6 kg i większym) powinny być poddawane badaniom i legalizacji przez Urząd Dozoru Technicznego. Wyjątkiem są gaśnice śniegowe, w których termin ważności wynosić może nawet 10 lat, a datę ważności ostatniego badania UDT odczytać można z cechy wybitej bezpośrednio na górnej części zbiornika.

Niezależnie od obowiązujących okresów przeglądów, poddaniu czynnościom konserwacyjnym wymagają też gaśnice wyposażone w manometr, kiedy jego strzałka znajduje się poniżej lub powyżej zaznaczonego na zielono obszaru skali oraz gaśnic, które były w jakikolwiek sposoby uruchamiane – nawet „na próbę” lub w które wbito zbijak, uruchomiono dźwignię.

Konserwacji należy też poddać gaśnice, w których zerwano plomby umieszczone przez producenta lub konserwatora na dźwigni uruchamiającej, gaśnice, które mają ślady uszkodzenia mechanicznego (skrzywione zawór, rozbity manometr, przecięty lub przedziurawiony wąż, ognisko korozji itp.) oraz nie posiadają czytelnej kontrolki z terminem ważności badań.

Gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym przez specjalistyczne firmy posiadające udokumentowane uprawnienia do obsługi gaśnic.

UWAGA: Każdorazowo z dokonanego przeglądu powinien być sporządzony protokół stwierdzający stan sprawności gaśnic.

ZASADY OBSŁUGI GAŚNIC

Gaśnice proszkowe

Gaśnice proszkowe cechuje wysoka skuteczność gaśnicza proszków. Proszki gaśnicze podane w strefę spalania działają głównie inhibicyjnie, w pewnym stopniu również podanie silnego strumienia proszku pozwala zdmuchnąć płomień znad palącego się materiału. Gaśnice tego typu wykonywane są w dwóch odmianach: pod stałym ciśnieniem (typu X), w których środek gaśniczy znajduje się w zbiorniku stale pod ciśnieniem gazu roboczego oraz z dodatkowym zbiornikiem zawierającym gaz roboczy (typu Z). W pierwszym przypadku wypływ proszku przez dyszę jest możliwy bezpośrednio po wyciągnięciu zawleczonej i otwarciu zaworu. W drugim przypadku otwarcie zaworu jest poprzedzone przebicciem przepony dodatkowego zbiornika z gazem roboczym, co umożliwia jego przepływ do zbiornika środka gaśniczego.



Gaśnice te nadają się do gaszenia pożarów grup A, B i C oraz instalacji i urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem do 1000V.

Sposób użycia: na początku należy zerwać plombę i wyciągnąć zawleczkę a następnie trzymając za wąż (dyszę) otworzyć zawór i skierować strumień proszku na ognisko pożaru. Gaszenie można w każdej chwili przerwać zwalniając dźwignię zaworu. Gaśnice proszkowe mają konstrukcję podobną do budowy syfonu. Z tego powodu nie należy odwracać ich dnem do góry w czasie gaszenia.

Gaśnice śniegowe

Gaśnice tego typu wykonywane są jako wysokociśnieniowe butle zaopatrzone w zawór i dyszę wylotową. Skroplony dwutlenek węgla znajdujący się w gaśnicach śniegowych jest gazem cięższym od powietrza i jego głównym działaniem gaśniczym jest obniżenie stężenia tlenu w atmosferze. Posiada również pewne działanie chłodzące gdyż podczas rozprężania osiąga temperaturę ok. - 70 °C. Po uruchomieniu gaśnicy, dwutlenek węgla pod własnym ciśnieniem wydostaje się samoczynnie na zewnątrz. Zbiorniki tych gaśnic poddawane są stale oddziaływaniu wysokiego ciśnienia i w związku z tym są wyposażone w zawór bezpieczeństwa.



Gaśnica tego typu może być użyta do gaszenia pożarów grup B i C oraz instalacji i urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem do 1000V.

Sposób użycia: na początku należy zerwać plombę i wyciągnąć zawleczkę a następnie trzymając za dyszę otworzyć zawór i skierować strumień CO₂ na ognisko pożaru. W czasie gaszenia gaśnicę i dyszę należy trzymać tylko za uchwyty. Ponieważ wypływający z dyszy dwutlenek węgla silnie oziębia się, nie wolno używać gaśnic śniegowych do gaszenia ludzi. Gaśnica pracuje prawidłowo tylko w pozycji pionowej. Gaszenie można w każdej chwili przerwać zwalniając dźwignię zaworu.

Gaśnicę należy chronić przed możliwością nagrzania się powyżej 35°C.

URUCHAMIANIE GAŚNICY TYPU X (z manometrem):

1. Zrywamy plombę i wyjmujemy zawleczkę,
2. Wąż (dyszę) kierujemy w stronę ognia,
3. Wciskamy dźwignię, powodując wyzwolenie środka gaśniczego.

ZASADY PRAWIDŁOWEGO POSŁUGIWANIA SIĘ GAŚNICĄ

Przy gaszeniu należy pamiętać o następujących zasadach:

- ogień zaatakować zgodnie z kierunkiem wiatru,
- kierować strumień środka gaśniczego na palące się przedmioty lub obiekt od strony zewnętrznej (skrajnej) w kierunku do środka,
- przy gaszeniu powierzchni pionowych kierować strumień środka gaśniczego od dołu do góry,
- używać środków gaśniczych przeznaczonych do gaszenia danej grupy pożarów,
- mając do dyspozycji większą ilość gaśnic uruchomić wszystkie, a nie po kolei,
- po ugaszeniu dopilnować, aby nie doszło do ponownego zapłonu,
- nie zawieszaj gaśnic po ich użyciu na stałe miejsce. Najpierw należy je ponownie napełnić.

UWAGA: Przy gaszeniu gaśnicą urządzeń elektrycznych pod napięciem do 1000 V – należy zachować odstęp minimum 1 m.

UWAGA: Gaśnicę po każdorazowym użyciu należy oddać do napełnienia. Niedopuszczalne jest odwieszanie lub odstawianie opróżnionej gaśnicy bez jej ponownego napełnienia. W przypadku zauważenia gaśnicy z zerwaną plombą lub wskazaniem manometru poza zielonym zakresem wskazań należy niezwłocznie powiadomić firmę konserwującą.

UWAGA: Żadna z gaśnic nie jest dopuszczona do gaszenia odzieży palącej się na człowieku. Do tego celu można stosować jedynie koc gaśniczy.

5.2 Urządzenia przeciwpożarowe – przeglądy techniczne i konserwacja

Hydranty wewnętrzne

Hydranty zgodnie z obowiązującymi przepisami przeciwpożarowymi i Polską Normą PN-EN podlegają przeglądowi oraz badaniu ciśnienia i wydajności **nie rzadziej niż raz w roku**

Przeglądy i konserwacja powinny być przeprowadzane przez osobę kompetentną.

Wąż hydrantu powinien być całkowicie rozwinięty, hydrant poddany pomiarowi ciśnieniu i wydajności oraz sprawdzony wg następujących punktów:

- a) urządzenie nie jest zastawione, nie uszkodzone, a elementy nie są skorodowane lub przeciekające,
- b) instrukcje obsługi są czyste i czytelne,
- c) miejsce umieszczenia jest wyraźnie oznakowane,

- d) mocowania do ściany są odpowiednie do ich przeznaczenia i pewnie zamocowane,
- e) wpływ wody jest równomierny i dostateczny (wskazane jest użycie miernika przepływu i miernika ciśnienia,
- f) miernik ciśnienia (jeżeli jest zastosowany) pracuje prawidłowo i w swoim zakresie pomiarowym,
- g) wąż na całej długości nie wykazuje oznak uszkodzeń, zniekształceń, zużycia ani pęknięć, jeżeli wąż wykazuje jakies uszkodzenia powinien być wymieniony na nowy lub poddany próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze,
- h) zaciski lub taśmowanie węża są prawidłowego typu i prawidłowo zaciśnięte,
- i) zwijadło węzowe obraca się lekko w obu kierunkach,
- j) w przypadku wychylnego zwijadła węzowego zwijadło węzowe obraca się łatwo i czy wychyla się o 180°,
- k) w przypadku ręcznych zwijadeł zawór odcinający jest właściwego typu i czy działa łatwo i prawidłowo,
- l) w przypadku zwijadeł automatycznych praca zaworu automatycznego jest prawidłowa oraz czy praca dodatkowego serwisowego zaworu odcinającego jest właściwa,
- m) stan przewodów rurowych zasilających w wodę jest właściwy, szczególną uwagę należy zwrócić na to, czy odcinki elastyczne nie wykazują oznak zużycia lub zniszczenia,
- n) jeżeli hydrant wyposażony jest w szafkę, czy nie nosi ona oznak uszkodzenia i czy drzwiczki szafki łatwo się otwierają
- o) prądownica jest właściwego typu i czy łatwo się nią posługiwać,
- p) praca prądownic węża jest prawidłowa, upewnić się, że są one właściwe i pewnie zamocowane,
- q) pozostawić hydrant wewnętrzny w stanie gotowym do natychmiastowego użycia. Jeżeli konieczne są poważniejsze naprawy, hydrant powinien być oznakowany „USZKODZONY” i kompetentna osoba powinna powiadomić o tym Kierownika Działu Technicznego i BHP.

Minimalna wydajność dla hydrantu:

- Ø 25 powinna wynosić **1 dm³/s** przy ciśnieniu nominalnym 0,2 MPa, dla najbardziej niekorzystnie położonych hydrantów,
- Ø 52 powinna wynosić **2,5 dm³/s** przy ciśnieniu nominalnym 0,2 MPa, dla najbardziej niekorzystnie położonych hydrantów.

Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa powinna zapewnić możliwość jednoczesnego poboru wody na jednej kondygnacji budynku z dwóch sąsiednich hydrantów wewnętrznych.

Badanie ciśnienia i wydajności hydrantów powinno zostać potwierdzone protokołem zawierającym: datę pomiaru, imię i nazwisko wykonującego pomiar, rodzaj sprzętu użytego do pomiaru, lokalizację, rodzaj zaworu hydrantowego oraz wyniki liczbowe.

Hydrant z pozytywnym wynikiem próby powinien zostać oznakowany kontrolką z napisem „Sprawdzono” oraz datą następnego badania, pieczętą i podpisem konserwatora.

Węże tłoczne w hydrantach wewnętrznych będące na wyposażeniu szafek hydrantowych podlegają próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze **nie rzadziej niż raz na 5 lat**. W przypadku pozytywnego wyniku próby węże cechuje się na nasadzie podając rok następnej próby.

Oświetlenie awaryjne - ewakuacyjne

Oświetlenie ewakuacyjne podlega przeglądom **nie rzadziej niż raz w roku**. W przypadku uszkodzenia lamp próbę należy przeprowadzić po każdej naprawie. W trakcie przeglądu oświetlenia ewakuacyjnego powinny zostać sprawdzone następujące cechy instalacji:

- samoczynność włączenia lamp w przypadku zaniku napięcia (oświetlenia podstawowego),
- czas załączenia oświetlenia ewakuacyjnego winien być nie dłuższy niż 2 s
- czas świecenia lamp ewakuacyjnych w przypadku zaniku oświetlenia podstawowego min. 1 godzinę,
- natężenie światła oświetlenia ewakuacyjnego:
 - 1 lx w osi drogi ewakuacyjnej, a na centralnym pasie drogi, obejmującym nie mniej niż połowę szerokości drogi – co najmniej 0,5 lx,
 - 5 lx w pobliżu sprzętu gaśniczego i urządzeń ppoż. poza drogami ewakuacyjnymi.

Próby należy przeprowadzać po zapadnięciu zmroku.

Przeciwpowozarowy wyłącznik prądu.

Przegląd techniczny i czynności konserwacyjne zgodnie z zaleceniami producenta, jednak **nie rzadziej niż raz w roku**. W czasie przeglądu powinno być sprawdzone minimum:

- 1) stan techniczny wyłącznika i przycisku sterującego (poluzowanie śrub, zacisków, nadpalenia, ubytki itp.),
- 2) próba zadziałania wyłącznika,
- 3) pomiary mające na celu sprawdzenie czy po wyłączeniu nie ma napięcia w budynku (z wyj. urządzeń, których funkcjonowanie jest niezbędne w czasie pożaru),
- 4) oznakowanie wyłącznika, czy jest zachowany swobodny dostęp do niego.

Osoba przeprowadzająca przegląd techniczny i czynności konserwacyjne wyłącznika przeciwpowozarowego powinna posiadać „uprawnienia elektryczne” oraz rzeczywistą wiedzę w zakresie działania tego urządzenia. Zasadne jest, aby przedmiotowy przegląd odbywał się pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za ochronę ppoż. w obiekcie. Powyższe wynika między innymi z potrzeby zapobiegania sytuacjom, w których w wyniku nieuwzględnienia specyfiki obiektu, w którym zlokalizowany jest przeciwpowozarowy wyłącznik prądu, w trakcie jego przeglądu mogłoby dojść do powstania zagrożenia, np. w wyniku zakłócenia pracy urządzeń technicznych zainstalowanych w obiekcie.

System sygnalizacji pożarowej, system oddymiania grawitacyjnego, drzwi przeciwpożarowe z systemem sterowania.

Wyżej wymienione urządzenia przeciwpożarowe obsługiwane są w zakresie przeglądów okresowych i napraw przez firmy zewnętrzne. Zgodnie z przepisami ochrony przeciwpożarowej urządzenia ppoż. powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym **nie rzadziej niż raz w roku** lub zgodnie z zaleceniami producenta (DTR).

Z uwagi na podniesienie bezpieczeństwa pożarowego, zaleca się częstsze przeglądy urządzeń ppoż. Zgodnie z wymaganiami przepisów ppoż., terminy i zakres czynności kontrolno – konserwacyjnych (codziennej, tygodniowej, miesięcznej, kwartalnej i rocznej) powinny zostać ustalone w oparciu o zasady określone w Polskich Normach, dotyczących urządzeń ppoż., w odniesieniu do dokumentacji techniczno – ruchowej oraz instrukcji obsługi oraz konserwacji i przeglądów.

Hydranty zewnętrzne

Hydranty zewnętrzne powinny być **co najmniej raz w roku** poddawane przeglądowi i konserwacji (pomiar ciśnienia i wydajności) przez właściciela sieci wodociągowej przeciwpożarowej – MPWiK w Krakowie.

Minimalna wydajność, przy ciśnieniu nominalnym 0,2 MPa mierzona na zaworze hydrantowym podczas poboru wody powinna wynosić dla hydrantu zewnętrznego **DN 80 – 10 dm³/s**.

Pomiar ciśnienia i wydajności hydrantów zewnętrznych należy wykonać przy jednoczesnym poborze wody z dwóch sąsiednich hydrantów jednocześnie, aby zapewnić wymaganą wydajność 20 dm³/s.

W przypadku uszkodzenia urządzenia ppoż., próbę należy przeprowadzić po każdej naprawie.

UWAGA: Każdorazowo z dokonanego przeglądu powinien być sporządzony protokół stwierdzający stan sprawności urządzenia ppoż. Protokół powinien być dołączony do Książki Przeglądów i Konserwacji danego urządzenia ppoż.

5.3 Instalacje użytkowe w obiekcie

Bezpieczeństwo użytkowania budynku i instalacji, w które jest wyposażony budynek zależy od ich stanu technicznego, a także od tego czy są one prawidłowo eksploatowane. Istniejące w budynku instalacje i urządzenia należy utrzymywać w ciągłej sprawności technicznej, a w szczególności poddawać przeglądom i czynnościom konserwacyjnym zgodnie ze stosownymi przepisami przeciwpożarowymi, Prawa Budowlanego oraz z dokumentacją techniczno – ruchową (DTR) i zaleceniami producentów.

Właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu (w zależności od zawartej umowy najmu) powinien poddać obiekt kontroli:

- 1) okresowej, co najmniej dwa razy w roku, w terminach do 31 maja oraz do 30 listopada, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego:
 - a. elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,
 - b. instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,
 - c. instalacji gazowych oraz przewodów kominowych;
- 2) okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia
- 3) okresowej, co najmniej raz na 4 lata, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego kotłów opalanych gazem.

CZASOOKRESY PRZEGLĄDÓW INSTALACJI UŻYTKOWYCH

Lp.	Rodzaj czynności	Czasookres	Uwagi
1	Przeгляд instalacji elektrycznej	Co 5 lat	Po każdej przebudowie, rozbudowie lub naprawie
2	Przeгляд instalacji odgromowej	Co 5 lat	Po każdej przebudowie, rozbudowie lub naprawie
3	Przeгляд instalacji gazowej	Co najmniej raz na 6 miesięcy	Po każdej przebudowie, rozbudowie lub naprawie
4	Przeгляд przewodów kominowych – wentylacyjnych i spalinowych	Co najmniej raz na 6 miesięcy	-
5	Usuwanie zanieczyszczeń z przewodów spalinowych od palenisk opalanych paliwem gazowym	Co najmniej raz na 6 miesięcy	-
6	Usuwanie zanieczyszczeń z przewodów spalinowych do palenisk zakładów zbiorowego żywienia	Co najmniej raz w miesiącu,	Jeżeli przepisy miejscowe nie stanowią inaczej
7	Usuwanie zanieczyszczeń z przewodów wentylacyjnych	Co najmniej raz na rok	Większa częstotliwość w zależności od war. użytkowych

UWAGA: Każdorazowo z dokonanego przeglądu powinien być sporządzony protokół stwierdzający stan sprawności instalacji lub urządzenia. Protokół powinien być dołączony do Książki Obiektu Budowlanego.

Przeгляdy, konserwacje i naprawy instalacji powinny przeprowadzać wyłącznie osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

Za terminowość wyżej wymienionych przeglądów budynku oraz znajdujących się w nim instalacji odpowiada Kierownik Działu Technicznego lub osoba przez niego upoważniona / wyznaczona.

6. Sposoby postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia

Powstanie pożaru w budynku może stanowić duże zagrożenie dla znajdujących się tam osób. Dlatego znajomość zasad postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego zagrożenia jest podstawowym obowiązkiem każdego pracownika Szpitala. Instrukcja postępowania na wypadek pożaru z wykazem telefonów alarmowych powinna być umieszczona w widocznych miejscach.

W budynku zainstalowany jest system sygnalizacji pożarowej, którego głównym zadaniem jest wykrycie pożaru w jego wczesnej fazie, wskazanie miejsca jego powstania, powiadomienie o niebezpieczeństwie pacjentów, pracowników Szpitala i pracowników ochrony oraz zaalarmowanie Państwowej Straży Pożarnej.

Nie zwalnia to jednak stałych użytkowników budynku ze znajomości oraz stosowania poniższych zasad.

6.1 Alarmowanie

- 1) Każda osoba, która zauważyła pożar, klęskę żywiołową lub inne miejscowe zagrożenie obowiązana jest niezwłocznie zawiadomić osoby znajdujące się w strefie zagrożenia oraz:

Państwowa Straż Pożarną

Tel. 998

Telefon ratunkowy

Tel. 112

Dyrektor Szpitala

Tel. Tel.

Z-ca Dyrektora

Tel. Tel.

Po uzyskaniu połączenia telefonicznego ze Strażą Pożarną, należy wyraźnie podać następujące informacje:

- swoje imię i nazwisko,
- adres i nazwę obiektu,
- rodzaj i miejsce zagrożenia (np.: co i gdzie się pali),
- czy jest zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego.



Odłożyć słuchawkę dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że straż pożarna przyjęła zgłoszenie. Odczekać chwilę przy telefonie na ewentualne sprawdzenie.

Stałe podłączenie systemu sygnalizacji pożarowej do monitoringu pożarowego PSP nie zwalnia użytkowników budynku do, każdorazowego powiadomienia Straży Pożarnej, w przypadku wystąpienia pożaru lub innego zagrożenia w obiekcie.

- 2) Zachować spokój i nie dopuścić do paniki.
- 3) Wcisnąć najbliższy ręczny ostrzegacz pożarowy (ROP).



4) W razie potrzeby zaalarmować dodatkowo:

POGOTOWIE RATUNKOWE	Tel. 999
POLICJA	Tel. 997
POGOTOWIE ENERGETYCZNE	Tel.
POGOTOWIE GAZOWE	Tel.
POGOTOWIE WOD. - KAN.	Tel.

W przypadku powstania pożaru w budynku Szpitala, każda osoba, która zauważyła pożar (pracownik, pacjent) zobowiązana jest do zaalarmowania pozostałych osób w budynku poprzez wciśnięcie ręcznego ostrzegacza pożarowego (ROP) oraz postępowania zgodnie z procedurami opisanymi w dalszej części rozdziału.

Jeżeli nie można w sposób jednoznaczny stwierdzić braku oznak pożaru (zamknięte pomieszczenia, kanały wentylacyjne itp.) a system cały czas sygnalizuje zagrożenie, należy wezwać Straż Pożarną, która dysponując specjalistycznym sprzętem (np. kamery termowizyjne) zajmie się dokładną lokalizacją źródła zagrożenia.

6.2 Gaszenie pożaru

Podczas wystąpienia zagrożenia, równocześnie z alarmowaniem jednostek Straży Pożarnej, należy przystąpić do akcji ratowniczo-gaśniczej przy pomocy dostępnego sprzętu gaśniczego – gaśnice, hydranty wew., **tylko w sytuacji nie zagrażającej życiu lub zdrowiu.**

Jeżeli pożar powstał w sali chorych próbę ugaszenia powinien podjąć personel medyczny z pomocą ochrony Szpitala. Jeśli pożar powstał w pomieszczeniu technicznym lub magazynowym itp. próbę ugaszenia podejmują służby techniczne Szpitala lub ochrona Szpitala (w zależności od miejsca i występujących zagrożeń).

Po wykryciu przez czujkę oznak pożaru, pracownik ochrony udaje się we wskazane miejsce w celu rozpoznania. W przypadku faktycznego zaistnienia pożaru niezwłocznie potwierdza alarm pożarowy na CSP lub poprzez wciśnięcie najbliższego przycisku ręcznego ostrzegacza pożarowego i podejmuje próbę ugaszenia pożaru lub pomaga, jeśli inna osoba podjęła już próbę ugaszenia.

Jeśli podczas rozpoznania nie widać oznak pożaru (płomienie, dym), ale wyczuwalny jest charakterystyczny zapach spalenizny należy bardzo dokładnie i szczegółowo sprawdzić pomieszczenie. Zwrócić szczególną uwagę na tablice rozdzielcze prądu, sufity podwieszane, kosze na śmieci, przestrzenie pod lub za meblami itp.

Każda osoba przystępując do gaszenia powinna pamiętać, że:

- w pierwszej kolejności należy ratować ludzi,
- należy wyłączyć dopływ prądu i gazu do pomieszczeń objętych pożarem,
- należy usuwać w miarę możliwości z zasięgu ognia materiały palne,
- nie należy otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi, okien i innych otworów w pomieszczeniach objętych pożarem, gdyż sprzyja to rozprzestrzenianiu się ognia,
- właściwe użycie gaśnic i hydrantów umożliwia szybkie ugaszenie pożaru – zasady uruchamiania i stosowania gaśnic oraz hydrantów omówiono dokładnie w **rozdziale 2 i 5**.
- zachować optymalną odległość od pożaru,
- nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem, cieczy palnych oraz substancji chemicznych reagujących z wodą.

Gaszenie powstałego pożaru można podejmować tylko w jego początkowej fazie, przy małym zadymieniu - w sytuacji, gdy pożar obejmuje niewielkie urządzenie, fragmenty wystroju wnętrza, pojedyncze meble itp. Działania prowadzone po zadymieniu przestrzeni objętej pożarem stają się niebezpieczne dla osób nie posiadających odpowiedniego zabezpieczenia dróg oddechowych, ubrań ochronnych i zawodowego przygotowania.

Dyrektor Szpitala jest odpowiedzialny za:

- zabezpieczenie miejsca pożaru i wystawienie posterunku pogorzeliskowego w celu zapobieżenia powstania pożaru wtórnego,
- przystąpienia do uporządkowania pogorzeliska po zakończeniu działań komisji powołanej dla ustalenia okoliczności przyczyn powstania i rozprzestrzeniania pożaru.

O każdym pożarze ugaszonym, nawet w zarodku własnymi siłami należy zawiadomić:

- Dyrektora Szpitala,
- Inspektora ochrony ppoż.,
- Kierownika Działu Technicznego.

6.3 Ewakuacja

Z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w budynku powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczania strefy zagrożenia lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także być zastosowane techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające na:

- a) zapewnieniu dostatecznej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,
- b) zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych,
- c) zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń,
- d) zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno – budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno – budowlanych zapewniających usuwanie dymu,
- e) zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (bezpieczeństwa i ewakuacyjnego) oraz przeszkodowego w obiektach, w których jest ono niezbędne do ewakuacji ludzi.

WYJŚCIA EWAKUACYJNE I MIEJSCE ZBIÓRKI PO EWAKUACJI

Ewakuacja na zewnątrz budynku odbywać się będzie poprzez korytarze na poszczególnych kondygnacjach oraz trzy klatki schodowe łączące poszczególne kondygnacje budynku.

Bezpośrednio na zewnątrz budynku prowadzi osiem wyjść ewakuacyjnych.

Lokalizacja wyjść ewakuacyjnych – **patrz załącznik nr 7 „PLANY EWAKUACYJNE BUDYNKU”**.

Wyjścia ewakuacyjne na zewnątrz budynku i kierunki ewakuacji, oznakowane są wg Polskiej Normy PN-97/N – 01256/02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja, znakami:



- WYJŚCIE EWAKUACYJNE



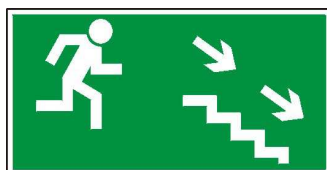
- DRZWI EWAKUACYJNE



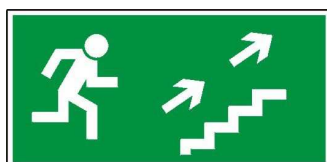
- KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ



- KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ



- KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ
SCHODAMI W DÓŁ



- KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ
SCHODAMI W GÓRĘ

MIEJSCE ZBIÓRKI DLA OSÓB EWAKUOWANYCH – ulica Czysa i Skarbowa (chodnik) oraz wskazane obiekty (np.: Szpital przy al. Focha 33 lub inne obiekty) lub inne miejsce zbiórki wyznacza kierujący akcją ewakuacyjną lub dowódca PSP w czasie akcji (w zależności od sytuacji oraz zagrożenia) – **patrz załącznik nr 7 „PLAN SYTUACYJNY OBIEKTU”**.



EWAKUACJA OSÓB

Głównym celem i nadrzędnym założeniem przeprowadzania ewakuacji jest ratowanie życia i zdrowia ludzi w zagrożonych obiektach.

W przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego, jeżeli nie jest możliwe opanowanie zaistniałej sytuacji w zarodku - w pierwszej kolejności ratuje się zagrożone życie ludzkie - ewakuację rozpoczyna się od tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z tych pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może być odcięte przez pożar, zadymienie lub inne zagrożenia.

W Szpitalu alarmowanie można rozpocząć automatycznie z wykorzystaniem sygnalizatorów akustycznych systemu sygnalizacji pożarowej lub ochrony Szpitala i personelu medycznego.

Alarmowanie automatyczne z wykorzystaniem sygnalizatorów akustycznych systemu sygnalizacji pożarowej ma miejsce tylko wtedy, gdy centrala sygnalizacji pożarowej weszła w alarm pożarowy II stopnia. Ma to miejsce gdy:

- czujka wykryła oznaki pożaru i zostały przekroczone czasy na potwierdzenie lub rozpoznanie alarmu lub potwierdzono alarm pożarowy na CSP przed czasem,
- wciśnięto ręczny ostrzegacz pożarowy (ROP).

Kierownikiem ewakuacji podczas akcji ratowniczo - gaśniczej jest **Dyrektor Szpitala** lub **Ordynator danego Oddziału** (w przypadku nieobecności lub poza godzinami pracy Dyrektora Szpitala) lub **Lekarz Dyżurny Izby Przyjęć** (w nocy – w przypadku nieobecności lub poza godzinami pracy Dyrektora Szpitala i Ordynatora danego Oddziału).

W przypadku innych zagrożeń, np.:

- groźba zamachu terrorystycznego (ładunek bombowy),
- rozpylenie substancji szkodliwych i drażniących,
- awaria techniczna,
- zagrożenie wybuchem gazu,
- groźba katastrofy budowlanej itp.,

decyzję o ewakuacji Szpitala podejmuje **Dyrektor Szpitala** po konsultacjach z odpowiednimi służbami ratowniczymi lub porządkowymi.

Decyzja o zarządzeniu ewakuacji musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania budynku, miejscu zbiórki, a także musi określać drogi i kierunki ewakuacji do miejsca zbiórki osób ewakuowanych.

Na sygnał ogłoszonego alarmu pożarowego (głosem, sygnalizacją akustyczną), należy otworzyć wszystkie wyjścia z budynku. Obowiązek ten spoczywa na pracowniku ochrony.

Ewakuacja ludzi z obiektu przeprowadzana jest w przypadku wystąpienia pożaru (alarm II stopnia) lub na polecenie Dyrektora Szpitala w przypadku innego zagrożenia.

W chwili przybycia pierwszych zastępów straży pożarnej dowodzenie akcją ratowniczo-gaśniczą przejmuje dowódca zastępu. Kierownik ewakuacji powinien przekazać mu następujące informacje:

- źródło pożaru – np. kotłownia, sala chorych ...,
- czy ewakuowano obiekt, czy ktoś mógł pozostać w środku,
- lokalizacja punktów czerpania wody – hydranty zewnętrzne,
- lokalizacja Przeciwpożarowego wyłącznika prądu i UPS-a,
- lokalizacji centrali SSP i innych urządzeń sterujących systemami i urządzeniami przeciwpożarowymi w obiekcie,
- instrukcja bezpieczeństwa pożarowego wraz z planami obiektu.

Straż Pożarna prowadząca działania w rejonie zagrożenia przejmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje, a polecenia dowódcy przybyłej jednostki muszą być bezwzględnie realizowane przez osoby, które zostały do tego zobowiązane.

W czasie pożaru lub innego zagrożenia, należy dążyć do prowadzenia ewakuacji osób z **całego budynku** (ponieważ budynek stanowi jedną strefę pożarową i zawsze istnieje możliwość rozprzestrzenienia się pożaru i zadymienia na cały budynek) lub **tylko z jego części**, np. do miejsca bezpiecznego (w zależności o sytuacji i zagrożenia oraz decyzji Kierownika ewakuacji lub Dowódcy ze Straży Pożarnej).

Podczas powstania pożaru decyzję o ewakuacji pacjentów z Oddziału Intensywnej Terapii Medycznej Kardiologii na I piętrze i Pododdziału Udarowego Neurologii na III piętrze oraz pacjentów z aparaturą podtrzymującą funkcje życiowe podejmuje Ordynator Oddziału lub Lekarz Dyżurny.

Koordinacja oraz pomoc przy ewakuacji – **personel medyczny i pracownicy ochrony.**

W momencie wystąpienia alarmu o pożarze i konieczności przeprowadzenia ewakuacji pracownik ochrony (portier) oraz pracownicy Działu Technicznego udają się do poszczególnych wyjść ewakuacyjnych i otwierają je (miedzy innymi w celu napowietrzenia klatek schodowych zgodnie z wymaganiami określonymi w punkcie 2.2 „oddymianie klatek schodowych”). Po otwarciu wyjść pozostają w ich pobliżu i kierują pacjentów do tych wyjść jednocześnie uniemożliwiając wejście do budynku.

Personel medyczny z danej kondygnacji odpowiada za ewakuację swoich pacjentów w poszczególnych pomieszczeniach. Po opuszczeniu pacjentów danej kondygnacji, personel medyczny musi dokładnie sprawdzić wszystkie pomieszczenia upewniając się, że wszyscy się ewakuowali i nie zamyka pomieszczeń na klucz.

Ponadto należy sprawdzić wszystkie pomieszczenia gospodarcze i higieniczno-sanitarne (toalety) w obiekcie.

Zadania dla Kierownika ewakuacji, personelu medycznego i pracowników ochrony i Działu technicznego, podczas ewakuacji:

Kierownik ewakuacji:

- weryfikacja i ocena zaistniałego zdarzenia po otrzymaniu informacji o zaistniałej sytuacji od personelu medycznego lub ogłoszeniu alarmu ewakuacyjnego / pożarowego,
- informacja do pracownika ochrony (portiera) lub sekretarki o konieczności powiadomienia odpowiednich służb ratowniczych,
- upewnienie się czy wszyscy użytkownicy budynku zostali powiadomieni o ewakuacji (usłyszeli alarm ewakuacyjny),
- koordynacja działań wszystkich pracowników Szpitala,
- koordynacja przebiegu całości ewakuacji,
- oddziaływanie uspokajająco w stosunku do osób ewakuowanych i zapobieganie panice, chaosowi i niewłaściwym poczynaniom,
- posiadanie bieżących informacji co do ilości osób przebywających w Szpitalu,
- po ewakuacji osób, zebranie w miejscu zbiórki od personelu medycznego (koordynatorów ewakuacji) informacje o ewakuacji osób z poszczególnych sal / pokoi i rejonów Szpitala (czy wszyscy osoby zostały ewakuowane i czy nie ma osób uwięzionych lub poszkodowanych).

Pracownicy ochrony:

- otwarcie wszystkich wyjść ewakuacyjnych (miedzy innymi w celu napowietrzenia klatek schodowych zgodnie z wymaganiami określonymi w punkcie 2.2 „oddymianie klatek schodowych”),
- kierowanie ludzi do najbliższych wyjść ewakuacyjnych,
- uniemożliwienie wejścia do obiektu z zewnątrz pacjentów i osób postronnych,
- udrażnianie dróg pożarowych wokół budynku oraz dostępu do hydrantów zewnętrznych.

Personel medyczny:

- ewakuacja osób ze swoich pomieszczeń na danej kondygnacji
- kierowanie pacjentów i innych użytkowników do najbliższych wyjść ewakuacyjnych,
- koordynacja ewakuacji,
- pomoc podczas ewakuacji osób starszych, osób o ograniczonej zdolności poruszania się, poszkodowanych lub niepełnosprawnych,
- udzielanie pierwszej pomocy w sytuacjach tego wymagających,
- wykonywanie poleceń kierownika ewakuacji i dowódcy ze Straży Pożarnej,
- weryfikacja poszczególnych pomieszczeń Szpitala pod kątem ewakuacji wszystkich pacjentów i innych użytkowników.

Osoby, które po wyjściu na drogi ewakuacyjne zauważą ich zawężenie przez różne przedmioty, co może utrudniać ewakuację, powinny przedmioty takie wynieść lub odsunąć na bok (np. we wnęki), zapewni to płynność ewakuacji.

W trakcie ewakuacji należy przestrzegać następujących zasad:

- 1) poruszać się prawą stroną po wszystkich drogach ewakuacyjnych,
- 2) iść szybkim, stanowczym krokiem w wyznaczonym kierunku, nie biegać i nie wyprzedzać innych,
- 3) nie zatrzymywać się, ani nie poruszać się w kierunku przeciwnym do kierunku prowadzonej ewakuacji,
- 4) przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej starając się trzymać głowę jak najniżej (w dolnych partiach pomieszczeń jest najmniej dymu i najwięcej tlenu); usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłonić tkaniną zamoczoną w wodzie, trzymać się ścian by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu,
- 5) w przypadku zasłabnięcia osób należy podjąć starania w celu wyniesienia ich na zewnątrz budynku lub w inne miejsce bezpieczne, a w przypadku braku takiej możliwości, poinformować prowadzących ewakuację,
- 6) w przypadku odcięcia dróg ewakuacji, należy niezwłocznie dostępnymi środkami (np. telefon komórkowy) powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej a następnie zebrać się pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i podać swoją lokalizację,
- 7) w trakcie prowadzonej ewakuacji wszystkie osoby opuszczające budynek lub udzielające pomocy w ewakuacji - są zobowiązane podporządkować się poleceniom kierującego akcją ratowniczo-gaśniczą oraz do zachowania spokoju, w celu umożliwienia sprawnego prowadzenia ewakuacji.

Po zakończeniu ewakuacji osób z obiektu, należy dokładnie sprawdzić wszystkie pomieszczenia upewniając się, że wszyscy się ewakuowali i nie zamykać pomieszczeń na klucz, w celu ułatwienia dostępu służbą ratowniczym.

Należy sprawdzić również wszystkie pomieszczenia techniczne, magazynowe, gospodarcze oraz socjalnie i sanitarne.

Przy jakichkolwiek niezgodnościach stanu osobowego należy natychmiast ten fakt zgłosić Kierownikowi ewakuacji oraz jednostkom ratowniczym i przeprowadzić ponowne sprawdzenie pomieszczeń.

W przypadku dużego zadymienia lub temperatury pomieszczenia sprawdzają strażacy wyposażeni w odpowiednią odzież ochronną i aparaty ochrony dróg oddechowych.

Ewakuacja mienia

Celem ewakuacji mienia jest zabezpieczenie cennych przedmiotów oraz ważnych dokumentów przed zniszczeniem lub uszkodzeniem oraz niedopuszczenie do rozprzestrzeniania się pożaru i wzrostu jego mocy.

Ewakuację mienia podejmuje się gdy:

- istnieje obawa zniszczenia mienia o znacznej wartości, a siły i środki straży pożarnych są niewystarczające do skutecznego zlokalizowania pożaru,
- występuje bezpośrednie zagrożenie mienia, którego nie można obronić,
- ruchomości utrudniają dostęp do ogniska pożaru lub wyraźnie przeszkadzają w prowadzeniu działań bojowych,
- ruchomości stwarzają groźbę rozszerzenia się pożaru lub zwiększenie zagrożenia (np. butle z gazem, pojemniki z cieczami palnymi itp.),
- ze względu na ciężar mienia występuje groźba zawalenia się stropów, nadwątłych w wyniku oddziaływania ciepła.

Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji ludzi. Ewakuowane mienie należy zabezpieczyć przed zniszczeniem lub kradzieżą.

Rodzaj mienia koniecznego do ewakuacji oraz sposoby jego ewakuacji i zabezpieczenia podczas zdarzenia ustala Dyrektor Szpitala.

Zakończenie ewakuacji

O wprowadzeniu osób do budynku decyduje Dyrektor Szpitala po uzyskaniu pozytywnej opinii w tej kwestii od Dowódcy akcji ratowniczo-gaśniczej.

Kierujący akcją po zakończeniu działań przekazuje protokółarnie obiekt Dyrektorowi Szpitala.

Odwołanie alarmu, stanu zagrożenia i wydanie polecenia powrotu do obiektu stanowi sygnał o zakończeniu ewakuacji i przywraca normalny stan funkcjonowania obiektu.

6.4 Czynniki utrudniające ewakuację

Zadymienie pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych

Dym i znajdujące się w nim gazy pożarowe, które są produktami spalania, rozprzestrzeniają się bardzo szybko i mogą przenikać do odległych od miejsca pożaru części budynku stwarzając zagrożenie dla życia ludzi. Dym jest często zwiastunem pożaru, którego źródło bywa ukryte lub niedostępne. Wpływa on drażniąco na drogi oddechowe, wywołując kaszel i krztuszenie się; występuje też łzawienie oczu, a z powodu małej przejrzystości utrudnione jest poruszanie się. Przebywanie ludzi w przestrzeni zadymionej stwarza lęk, a nawet panikę w obawie zatrucia się, doznania obrażeń, zasłabnięcia lub śmierci.

Gęstość zadymienia jest większa w górnej części pomieszczeń i na wyższych kondygnacjach obiektu, gdzie dym przenika wraz z unoszącym się ciepłym powietrzem, nagrzanym w wyniku powstałego pożaru. Gęstość dymu może być tak duża, że niewidoczne stają się światła lamp zwieszonych pod stropami oraz znaki ewakuacyjne. Ponadto rozgrzane cząstki dymu są nośnikami ciepła, co powoduje, że dym na drodze swego rozprzestrzeniania może powodować zapalenie znajdujących się tam materiałów palnych.

Toksyczne produkty rozkładu i spalania

Toksyczne produkty spalania powstają w warunkach pożaru w wyniku rozkładu termicznego materiałów składowanych w budynku oraz elementów wyposażenia pomieszczeń biurowych i socjalnych. Stanowią one największe niebezpieczeństwo dla życia ludzi, ponieważ często są bezbarwne i bezzapachowe. Szczególnie niebezpieczne są tlenek węgla, czterochlorek węgla, fosgen, cyjanowodor, siarkowodor, tlenki azotu. Nawet przy niewielkich stężeniach powodują silne zatrucie organizmu, niedotlenienie mózgu, zaburzenia w oddychaniu i utratę przytomności.

Występowanie wysokich temperatur i płomienia

Występowanie wysokich temperatur i płomienia może powodować odcięcie dróg ewakuacyjnych. Jest naturalnym czynnikiem budzącym u ludzi strach, utrudnia lub uniemożliwia ewakuację, może powodować u ludzi zachowania nieracjonalne, niewspółmierne do realnego zagrożenia.

Zachowanie się ludzi w warunkach zagrożenia

Reakcja ludzi w chwili wykrycia pożaru jest bardzo zróżnicowana i zależy od wielu czynników, tj. płeć, wiek, pora dnia, znajomość obiektu czy stopień oświetlenia. Również różnice w reakcjach poszczególnych ludzi na widok płomieni, występowanie dymu oraz na dźwięki towarzyszące pożarowi powinny być brane pod uwagę przez osoby organizujące i kierujące ewakuacją.

Pożar to wypadek nagły, powodujący zakłócenie normalnego funkcjonowania obiektu. Normalną reakcją jednostki jest zaskoczenie spowodowane tym, że nie można z góry przewidzieć, kiedy i gdzie on wystąpi. Zaskoczeniu może towarzyszyć strach spowodowany widokiem płomieni, dymem utrudniającym oddychanie i głosami przestraszonych ludzi. Jeżeli nie będzie się przeciwdziałać temu zjawisku, może wystąpić panika, która jest sumarycznym przejawem zaskoczenia i przestachu oraz obawy o własne życie. Osoby ulegające panice tracą panowanie nad swoim działaniem, tłoczą się przy wyjściach, tratują się, mogą być nieświadomie agresywne. W takiej sytuacji kierowanie ich działaniem staje się właściwie niemożliwe.

6.5 Praktyczne sprawdzenie organizacji i warunków ewakuacji - próbne ewakuacje

W przypadku obiektu zakwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL II, zakres i obszar objęty praktycznym sprawdzeniem organizacji i warunków ewakuacji musi być uzgodniony z komendantem miejskim Państwowej Straży Pożarnej.

Celem przeprowadzania próbnych ewakuacji jest:

- sprawdzenie stopnia przeszkolenia personelu medycznego,
- wyrobienie odpowiednich reakcji i zachowań wśród personelu medycznego w sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu ludzi,
- sprawdzenie środków alarmowania, ich skuteczności oraz sposobów przekazywania informacji,
- sprawdzenie odpowiednich warunków ewakuacji,
- wyeliminowanie usterek technicznych i organizacyjnych w zakresie bezpieczeństwa ludzi wynikłych w trakcie ćwiczeń.

Zasady praktycznego przeprowadzania ewakuacji:

- ewakuację ludzi z budynku powinno się przeprowadzić po uprzednio przeprowadzonym szkoleniu personelu medycznego, w tym zakresie,
- należy opracować scenariusz zagrożenia – plan (np.: miejsce powstania zagrożenia, zasady postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia, podział zadań i obowiązków),
- ewakuacja powinna być realizowana zgodnie z opracowanym wcześniej scenariuszem (planem) przez osoby wyznaczone do prowadzenia tego typu działań (najlepiej Inspektor / Specjalista ds. ppoż.),

- ewakuacja powinna być prowadzona zgodnie z obowiązującymi (wyznaczonymi) kierunkami ewakuacji (drzwi wyjściowe, drogi komunikacyjne),
 - ewakuację powinno przeprowadzać się w czasie normalnego funkcjonowania obiektu, a na jego terenie obiektu przebywa pełna, wynikająca z codziennej eksploatacji liczba osób,
 - dopuszcza się stosowanie odpowiednich środków pozoracji, np.: chorągiewek obrazujących strefę zadymienia lub zadymienie dróg ewakuacyjnych dymem bezpiecznym (tzw. parafinowym, teatralnym), wyłączenie dopływu energii elektrycznej za pomocą wyłącznika prądu,
 - nie wolno stosować środków pozoracji zagrażających życiu i zdrowiu (np.: świece dymne),
 - w razie potrzeby ustalić sposób ogłaszania alarmu,
 - wyznaczyć obserwatorów oraz osoby do ogłoszenia alarmu, kierowania ewakuacją i ich zadania,
 - bezpośrednio przed planowanym rozpoczęciem ćwiczeń obserwatorzy powinni udać się do wyznaczonych wcześniej punktów i od momentu ogłoszenia alarmu dokładnie monitorować rozwój wydarzeń. Obserwatorzy powinni zwrócić uwagę na następujące elementy ćwiczeń:
 - czy sygnał o ewakuacji dotarł do wszystkich ludzi przebywających w monitorowanym przez nich obszarze,
 - czy wszyscy użytkownicy obiektu natychmiast przerwali pracę, zajęcia, ćwiczenia i rozpoczęli ewakuację,
 - czy ewakuacja odbywała się zgodnie z wyznaczonymi drogami i kierunkami i czy wykorzystywano do niej elementów zabronionych, takich jak nie przeznaczone do tego celu przejścia i wyjścia,
- ponadto obserwatorzy powinni:
- odnotować czas, w jakim opuszczono monitorowany przez nich obszar,
 - odnotować wszelkie zauważone nieprawidłowości,
 - sporządzić wykaz osób, które nie zastosowały się do polecenia ewakuacji, przystąpiły do niej w sposób opieszły lub w jakikolwiek sposób ewakuację utrudniały lub zakłócały,
- przed ogłoszeniem alarmu należy sprawdzić drożność dróg ewakuacyjnych,
 - ogłosić alarm. Rozważyć ogłoszenie alarmu za pomocą systemu sygnalizacji pożarowej,
 - ustalić kolejność ewakuacji,
 - po zakończeniu ćwiczeń należy sporządzić raport zawierający wszystkie spostrzeżenia, uwagi, wykryte nieprawidłowości i błędy oraz wnioski.

Osoby, które nie opuściły budynku mimo ogłoszenia jego ewakuacji albo czyniły to w sposób opieszły lub w jakikolwiek sposób ewakuację utrudniały lub zakłócały, powinny złożyć wyczerpujące wyjaśnienie o powodach swojego postępowania. W przypadku gdy wyjaśnienia te nie mają żadnej racjonalnej podstawy, w stosunku do takich osób powinny być wyciągnięte surowe konsekwencje służbowe.

Jako praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji (alarm ćwiczebny) nie mogą być traktowane inne (np. fałszywe) alarmy, w wyniku których taką ewakuację musiano przeprowadzić.

7. Zadania i odpowiedzialność pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej

Całościowy nadzór nad ochroną przeciwpożarową w obiekcie sprawuje bezpośrednio **Dyrektor Szpitala**.

Dyrektor Szpitala, wykonując swoje obowiązki, ma prawo sędować część odpowiedzialności oraz związane z tym obowiązki na pracowników podległych sobie np.: Inspektor ppoż.

Poniżej określono zadania szczegółowe i zakres odpowiedzialności pracowników, stosownie do schematu organizacyjnego:

- ogólne dla wszystkich pracowników bez względu na zajmowane stanowisko,
- szczegółowe dla poszczególnych stanowisk pracy.

Wszyscy pracownicy Szpitala oraz najemcy bez względu na zajmowane stanowisko ponoszą odpowiedzialność za przestrzeganie podstawowych zasad i przepisów w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

1. Zadania i obowiązki wszystkich pracowników Szpitala

Wszyscy pracownicy Szpitala bez względu na zajmowane stanowisko obowiązani są do:

- znajomości postanowień niniejszej INSTRUKCJI, a także obowiązujących przepisów przeciwpożarowych oraz ich sumienne przestrzeganie,
- znajomości i przestrzegania wewnętrznych regulaminów, instrukcji, wytycznych zwłaszcza w kwestii bezpieczeństwa pożarowego,
- przestrzegania zakazu palenia tytoniu i używania otwartego ognia na terenie Szpitala,
- uczestniczenia w szkoleniach ppoż.,
- realizacji poleceń przełożonych mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa pożarowego w budynku,
- utrzymywania należytego porządku na swoim stanowisku pracy i w jego otoczeniu,
- zachowania ostrożności oraz zasad bezpieczeństwa pożarowego podczas prowadzenia prac,
- prawidłowego użytkowania instalacji i urządzeń elektroenergetycznych, a w szczególności przestrzegania zakazów samodzielnego naprawiania instalacji elektrycznej,
- kontrolowania instalacji i urządzeń, a w przypadku wykrycia usterek lub innych nieprawidłowości niezwłocznie zgłosić o tym fakcie przełożonemu lub upoważnionemu pracownikowi prowadzącemu sprawy techniczne (Kierownik Działu Technicznego),
- posiadania wiedzy na temat rozmieszczenia sprzętu gaśniczego oraz umiejętności posłużenia się nim,
- zapoznania się z rozmieszczeniem środków alarmowania – ręcznych ostrzegaczy pożarowych (ROP),
- przestrzegania warunków bezpieczeństwa podanych w niniejszej instrukcji,
- dopilnować, aby osoby postronne przebywające w budynku stosowały się do przepisów przeciwpożarowych,

- w przypadku postania pożaru natychmiast przystąpić do wykonywania czynności określonych w rozdziale 6 oraz w instrukcji alarmowej na wypadek pożaru i brać czynny udział w akcji ratowniczo – gaśniczej przy użyciu sprzętu gaśniczego będącego na wyposażeniu obiektu, pamiętając o odpowiednich zasadach jego użycia oraz podporządkować się zarządzeniom osoby kierującej ewakuacją,
- zgłaszania przełożonemu lub upoważnionemu pracownikowi prowadzącemu sprawę ppoż. (Inspektor ppoż.) zauważonych zagrożeń i nieprawidłowości w zabezpieczeniu ppoż.

2. Zadania i obowiązki Dyrektora Szpitala

Do zadań i obowiązków Dyrektora Szpitala, należy w szczególności:

- organizować ochronę przeciwpożarową w Szpitalu, przez:
 - opracowanie i wdrożenie „Regulaminu ochrony przeciwpożarowej”,
 - powierzenie prowadzenia spraw ochrony przeciwpożarowej odpowiednio przeszkolonym pracownikom – Inspektor ppoż.,
- zapewnić przestrzeganie przepisów, wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych oraz zapobiegać wszelkim zagrożeniom w tym zakresie a w szczególności dotyczących prawidłowego utrzymania i eksploatacji budynku, urządzeń technicznych i instalacji jak również kontrolowania przestrzegania tych przepisów (poprzez odpowiednie firmy zewnętrzne oraz służby i wyznaczonych pracowników – Inspektor ppoż.),
- zapewnić wyposażenie Szpitala w odpowiednie urządzenia przeciwpożarowe i sprzęt gaśniczy oraz znaki ewakuacyjne i ppoż,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnienie osobom przebywającym w budynku (szczególnie pacjentom) bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji,
- zapewnić realizację obowiązujących szkoleń dla pracowników w zakresie ochrony ppoż.,
- zapewnić stały nadzoru nad realizacją zadań oraz przestrzegania przepisów ppoż., w tym postanowień Regulaminu ochrony ppoż.,
- na posiedzeniach dokonywać analizy i oceny stanu bezpieczeństwa pożarowego Szpitala,
- wydawać polecenia dotyczące poprawy stan bezpieczeństwa pożarowego,
- w stosunku do winnych nie przestrzegania przepisów lub zaniedbań w zakresie ochrony ppoż. wyciągać konsekwencje służbowe i dyscyplinarne.
- inicjowanie opracowania i aktualizacji wewnętrznych przepisów, instrukcji i regulaminów w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- opracowanie, wdrożenie oraz okresowe aktualizowanie Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego,
- zapewnienie (poprzez odpowiednie służby) nadzoru nad instalacjami wewnętrznymi,
- zapewnienie terminowych przeglądów oraz napraw instalacji, w tym instalacji i urządzeń przeciwpożarowych,
- prowadzenie kontroli zabezpieczenia przeciwpożarowego budynku oraz udział w kontrolach przeprowadzonych przez Państwową Straż Pożarną i inne organy zewnętrzne,

- współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostkami Policji w zakresie spraw związanych z bezpieczeństwem obiektu,
- zapewnienie szkolenia wstępnego i okresowego oraz szkolenia w zakresie ochrony ppoż. dla podległych pracowników,
- nadzór nad przestrzeganiem przez pracowników przepisów przeciwpożarowych,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej zabezpieczenia przeciwpożarowego budynku.

3. Zadania i obowiązki Zastępcy Dyrektora Szpitala - w czasie nieobecności Dyrektora Szpitala

W zakresie ochrony przeciwpożarowej oprócz wykonywania obowiązków zamieszczonych w pkt. 1, powinien:

- zapewnić należyty stan bezpieczeństwa pożarowego na terenie Szpitala,
- ustalić zasady organizacji ewakuacji ludzi i mienia na wypadek pożaru lub wybuchu na terenie Szpitala,
- zapewnić dostateczną ilość sprzętu do ewakuacji chorych nie mogących poruszać się o własnych siłach,
- okresowo sprawdzać u personelu znajomość zasad organizacji ewakuacji ludzi i mienia w wypadku pożaru lub wybuchu,
- dokonywać okresowo analizy stanu bezpieczeństwa pożarowego Szpitala, znać usuwanie usterek oraz kontrolować ich wykonanie,
- w stosunku do winnych nie przestrzegania przepisów ppoż. lub zaniedbań w tym zakresie wyciągać konsekwencje służbowe i dyscyplinarne,
- współdziałać z Inspektorem ppoż. oraz kierownikami właściwych komórek Szpitala dla zapewnienia należytego stanu bezpieczeństwa pożarowego Szpitala,
- w wypadku pożaru zaalarmować Straż Pożarną, Zespół Zarządzania Kryzysowego, zorganizować i kierować akcją gaśniczą, ewakuować ludzi i mienie,
- o powstaniu pożaru złożyć szczegółowy meldunek Dyrektorowi Szpitala.

4. Zadania i obowiązki Kierowników Komórek Organizacyjnych Szpitala

W zakresie ochrony ppoż. Kierownicy Komórek Organizacyjnych Szpitala poza wykonywaniem obowiązków wynikających z pkt. 1, powinni:

- nadzorować przestrzeganie przepisów ppoż. przez podległych pracowników,
- prowadzić dla podległych pracowników instruktaż na stanowisku pracy w zakresie ochrony ppoż. oraz ewidencję przeszkolonych,
- dopilnować aby wszyscy pracownicy zostali przeszkoleni w zakresie ochrony ppoż. (szkolenie programowe),
- organizować oraz prowadzić prace zgodnie z wymaganiami ochrony ppoż.,
- dopilnować aby użytkowany budynek (pomieszczenia) były wyposażone w urządzenia ppoż. oraz gaśnice i instrukcje alarmowania na wypadek pożaru,
- dopilnować aby posiadane urządzenia ppoż. i gaśnice były okresowo konserwowane, a w przypadkach rozładowania, uszkodzenia, przeterminowania – natychmiast powiadomić Inspektora ppoż.,
- zapewnić terminową realizację zarządzeń i zaleceń pokontrolnych oraz zadań zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego,

- o stanie wykonania zaleceń pokontrolnych powiadomić Inspektora ppoż., w podanych w zaleceniach terminowych,
- nadzorować prace Inspektora Ppoż.,
- zapewnić właściwy stan dróg i wyjść ewakuacyjnych w Szpitalu,
- współdziałać z Inspektorem Ppoż. w zakresie ochrony ppoż.,
- występować z wnioskami o ukaranie pracowników nie przestrzegających przepisów ppoż.,
- o każdej zaistniałym pożarze lub zapłonie powiadomić Inspektora Ppoż. Szpitala, podając okoliczności i czynniki, które ten fakt spowodowały,
- przeprowadzać okresowe kontrole stanu bezpieczeństwa pożarowego.

5. Zadania i obowiązki Ordynatora Oddziału

W zakresie ochrony przeciwpożarowej oprócz wykonywania obowiązków określonych w pkt. 1, powinien:

- zapewnić należyty stan bezpieczeństwa pożarowego na terenie oddziału,
- ustalić zasady organizacji ewakuacji ludzi i mienia na wypadek pożaru lub wybuchu na terenie oddziału,
- wyznaczyć i oznakować pomieszczenia do przechowywania sprzętu do ewakuacji chorych nie mogących poruszać się o własnych siłach,
- okresowo sprawdzać u personelu znajomość zasad organizacji ewakuacji ludzi i mienia w wypadku pożaru lub wybuchu,
- przeprowadzić okresowe kontrole stanu bezpieczeństwa pożarowego na terenie oddziału, zlecać usuwanie usterek oraz sprawdzać ich wykonanie. W stosunku do winnych nie przestrzegania przepisów ppoż. lub zaniedbań w tym zakresie wyciągnąć konsekwencje służbowe i dyscyplinarne,
- zapewnić pełną drożność dróg ewakuacyjnych na terenie oddziału,
- współdziałać z Inspektorem ppoż. oraz kierownikami właściwych komórek Szpitala dla zapewnienia należytego stanu bezpieczeństwa pożarowego,
- w przypadku pożaru zaalarmować Straż Pożarną, Dyrektora Szpitala, zorganizować i kierować akcją gaśniczą, ewakuacją ludzi, butli z gazami medycznymi, a następnie mienia oddziału,
- po zakończeniu akcji ratowniczo – gaśniczej złożyć szczegółowy meldunek Dyrektorowi Szpitala.

6. Zadania i obowiązki Lekarza Dyżurnego

W zakresie ochrony przeciwpożarowej poza wykonywaniem obowiązków określonych w pkt. 1, powinien:

- sprawować nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego na terenie oddziału w czasie nieobecności Ordynatora,
- zwracać uwagę na przestrzeganie przepisów ppoż. przez pracowników, pacjentów i inne osoby znajdujące się na terenie oddziału,
- zapewnić pełną drożność dróg ewakuacyjnych na terenie oddziału,
- o wszelkich usterek w zabezpieczeniu ppoż. informować Lekarza Dyżurnego Izby Przyjęć i Ordynatora Oddziału,
- znać zasady organizacji akcji gaśniczej oraz ewakuacji ludzi i mienia w wypadku pożaru, ilość, rodzaj i miejsce sprzętu ewakuacyjnego, rozmieszczenie sprzętu gaśniczego, materiałów pożarowo niebezpiecznych i wybuchowych oraz przechowywania kluczy do wyjść ewakuacyjnych,

- w wypadku pożaru zaalarmować Straż Pożarną i Lekarza Dyżurnego Izby Przyjęć, zorganizować i kierować akcją gaśniczą, ewakuacją ludzi, butli z gazami medycznymi oraz mienia, zapobiegać panice,
- po zakończeniu akcji ratowniczo – gaśniczej złożyć Ordynatorowi i Lekarzowi Dyżurnemu Szpitala wyczerpujący meldunek.

7. Zadania i obowiązki Pielęgniarek

W zakresie ochrony przeciwpożarowej poza wykonywaniem obowiązków zamieszczonych w pkt. 1, powinny:

- zwracać uwagę na przestrzeganie przepisów ppoż. przez pacjentów i osoby ich odwiedzające,
- znać rozmieszczenie sprzętu gaśniczego i ewakuacyjnego,
- znać zasady ewakuacji osób i mienia na wypadek powstania pożaru,
- w wypadku pożaru natychmiast powiadomić Ordynatora oddziału Lekarza Dyżurnego, Straż Pożarną i pozostały personel, a następnie przystąpić do akcji gaśniczej przy użyciu sprzętu gaśniczego przestrzegając zasad jego użycia,
- brać udział w ewakuacji pacjentów i mienia ściśle według poleceń Ordynatora lub Lekarza Dyżurnego Oddziału lub innej osoby kierującej ewakuacją,
- w trakcie przeprowadzania ewakuacji zwracać uwagę na zachowanie się pacjentów i przeciwdziałać wszelkim objawom paniki,
- brać udział w innych działaniach związanych z całością akcji według poleceń kierującego całością działań.

8. Zadania i obowiązki Kierowników: Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej, Zakład Diagnostyki Obrazowej

W zakresie ochrony przeciwpożarowej oprócz wykonywania obowiązków zamieszczonych w pkt. 1, powinien:

- znać charakterystykę pożarową i wybuchową używanych surowców i materiałów oraz zapoznać z nią podległych pracowników,
- przestrzegać zasad magazynowania artykułów pożarowo niebezpiecznych,
- przestrzegać sprawności urządzeń i instalacji oraz przebiegu dokonywanych procesów technologicznych,
- dopilnować, aby prace prowadzone z użyciem cieczy łatwopalnych prowadzone było pod digestorium.

9. Zadanie i obowiązki Inspektora ds. przeciwpożarowych

Inspektor ppoż. Szpitala realizuje zadania dotyczące poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego w Szpitalu, a w szczególności:

- prowadzi kontrole stanu bezpieczeństwa pożarowego Szpitala zgodnie z harmonogramem kontroli oraz kontroli realizacji zaleceń pokontrolnych zewnętrznych inspekcji i kontroli ppoż. Szpitala,
- analizuje stan bezpieczeństwa pożarowego Szpitala i przedstawia analizę Dyrektorowi ds. Finansowych,
- zgłasza Dyrektorowi ds. Finansowych wnioski zmierzające do poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego Szpitala,

- prowadzi szkolenie instruktażowe pracowników oraz współdziała z kierownikami właściwych komórek Szpitala w zakresie organizacji szkolenia programowego i specjalistycznego,
- planuje potrzeby w zakresie urządzeń ppoż. i sprzętu gaśniczego,
- sprawuje nadzór nad rozmieszczeniem, sprawnością i konserwacją urządzeń ppoż. i sprzętu gaśniczego,
- prowadzi działania propagandowe w zakresie ochrony ppoż.,
- sprawuje nadzór nad oznakowaniem ewakuacyjnym i ppoż., oraz utrzymaniem we właściwym stanie dróg i wyjść ewakuacyjnych oraz aktualnością instrukcji alarmowania na wypadek powstania pożaru
- współdziała z właściwymi komórkami Szpitala w zakresie ustalenia wymogów bezpieczeństwa pożarowego przy prowadzeniu prac pożarowo niebezpiecznych,
- uczestniczy w komisjach oceny projektów inwestycyjnych w zakresie budowy, przebudowy, modernizacji, instalowania maszyn i aparatury oraz w komisjach odbioru po zakończeniu wymienionych prac,
- uczestniczy w opracowaniu i aktualizacji Regulaminu ochrony ppoż. Szpitala i operacyjnych planów ochrony ppoż.,
- przekazuje informacje i meldunki o pożarach do wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Krakowa i Ministerstwa Zdrowia oraz prowadzi ewidencję pożarów,
- prowadzi dokumentację związaną z ochroną ppoż. Szpitala,
- wydaje zalecenia dotyczące poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego w przypadkach naruszeń lub zagrożenia pożarowego,
- występuje do Dyrektora ds. Finansowych z wnioskami o ukaranie osób nieprzestrzegających przepisów ppoż.

10. Zadania i obowiązki Kierownika Działu Technicznego

W zakresie ochrony ppoż. Kierownik Działu Technicznego poza wykonywaniem obowiązków zamieszczonych w pkt. 1, powinien:

- organizować okresowe przeglądy, konserwację, badania i pomiary nadzorowanych urządzeń, instalacji i gaśnic,
- zapewnić nadzór nad przygotowaniem i prowadzeniem prac remontowych, montażowych a w szczególności prac pożarowo niebezpiecznych, aby przebiegały one zgodnie z warunkami bezpieczeństwa pożarowego,
- dopilnować, aby prowadzone prace remontowe i adaptacyjne były zgodne z opracowaną i uzgodnioną w zakresie ochrony ppoż. dokumentacją projektową,
- zapewnić bezpieczne użytkowanie tlenu i acetylenu,
- brać udział w pracach komisji odbierających do eksploatacji obiekty nowe i po remontach, zgłaszać uwagi dotyczące zabezpieczeń ppoż. oraz dopilnować, aby w pracach komisji brał udział Inspektor ppoż.,
- zapewnić okresowe czyszczenie przewodów kominowych i wentylacyjnych oraz prowadzenie właściwej dokumentacji,
- określić zasady postępowania w przypadku powstania awarii nadzorowanych urządzeń i instalacji.

11. Zadania i obowiązki Kierownika Działu ds. Pracowniczych

W zakresie ochrony ppoż. Kierownik ds. Pracowniczych poza wykonywaniem obowiązków zamieszczonych w pkt. 1, powinien:

- przestrzegać, aby nowozatrudnieni pracownicy nie byli dopuszczeni do wykonywania pracy przed odbyciem instruktażu wstępnego w zakresie ochrony ppoż.
- organizować szkolenia podstawowe i specjalistyczne w miarę zatrudnienia nowych pracowników oraz na wniosek zainteresowanych kierowników,
- współdziałać z Inspektorem ppoż. w zakresie szkolenia ppoż. pracowników Szpitala,
- dopilnować, aby oświadczenia z instruktażu wstępnego oraz szkolenia podstawowego i specjalistycznego zostały włączone do akt osobowych pracowników.

12. Zadania i obowiązki Kierownika Działu Administracyjno - Gospodarczego

W zakresie ochrony ppoż. Kierownik Działu Administracyjno - Gospodarczego poza wykonywaniem obowiązków określonych w pkt. 1, powinien:

- utrzymać administrowany budynek w należyтым stanie pod względem bezpieczeństwa pożarowego,
- wyposażać budynek w sprzęt gaśniczy i urządzenia ppoż. zgodnie z zaleceniami Inspektora ppoż. oraz zapewnić okresową konserwację, naprawę i wymianę zgodnie z zaleceniami konserwatora,
- rozmieścić na terenie Szpitala, w miejscach określonych przez Inspektora ppoż. – oznakowanie ewakuacyjne i ppoż.,
- utrzymać w należyтым stanie drogi ewakuacyjne i pożarowe oraz oznakować je znakami ewakuacyjnymi i ppoż.,
- dopilnować, aby w portierni znajdowały się odpowiednio oznakowane klucze do wszystkich pomieszczeń,
- znać charakterystykę pożarową i wybuchową magazynowanych materiałów,
- zapoznać podległych pracowników z charakterystykę pożarową i wybuchową magazynowanych materiałów,
- zapewnić odpowiednie warunki magazynowania zgodnie z obowiązującymi przepisami ppoż.,
- ustalić zasady zamykania magazynów i przechowywania kluczy od magazynów uwzględniając ewentualność natychmiastowego otworzenia magazynu na wypadek pożaru,
- ustalić system powiadamiania magazynierów po godzinach pracy o konieczności stawienia się do magazynu w razie pożaru, awarii itp.,
- przeprowadzić okresowe kontrole stanu bezpieczeństwa pożarowego w magazynach, wszelkie nieprawidłowości usunąć.

13. Zadania i obowiązki Magazynierów

W zakresie ochrony ppoż. Magazynierzy poza wykonywaniem obowiązków zamieszczonych w pkt. 1, powinien:

- znać charakterystykę pożarową zmagazynowanych materiałów i surowców,
- znać środki i sposoby gaszenia magazynowanych materiałów i surowców,
- przestrzegać:
 - prawidłowego składowania materiałów i surowców,
 - utrzymania instalacji i urządzeń w należytym stanie technicznym,
 - wyposażenia magazynu w sprzęt gaśniczy właściwy do składowanych materiałów oraz okresowej jego konserwacji,
 - utrzymania drożności dróg komunikacyjnych i wyjść ewakuacyjnych oraz swobodnego dojścia do wyłączników elektrycznych i sprzętu gaśniczego,
 - aby materiały i surowce znajdowały się w odpowiedniej odległości od instalacji i urządzeń grzewczych,
 - utrzymania ładu i porządku w pomieszczeniach magazynowych,
 - zakazu palenia tytoniu i używania otwartego ognia w magazynie,
- po zakończeniu pracy sprawdzić czy magazyn został uprzątnięty, urządzenia elektryczne wyłączone oraz czy nie zaprószono ognia,
- ściśle przestrzegać ustalonych zasad zamykania pomieszczeń magazynowych oraz przechowywania kluczy.

14. Zadania i obowiązki Kierownika Warsztatu

W zakresie ochrony ppoż. Kierownika Warsztatu oprócz wykonywania obowiązków zamieszczonych w pkt. 1, powinien:

- znać zasady przeprowadzania prac pożarowo niebezpiecznych,
- instruować każdorazowo pracowników przed dopuszczeniem do prac pożarowo niebezpiecznych,
- dopilnować, aby pracownicy mieli wymagane kwalifikacje i uprawnienia do prac określonych jako pożarowo niebezpieczne,
- usunąć w trybie pilnym zgłoszone usterki mające wpływ na stan bezpieczeństwa pożarowego budynku Szpitala,
- sprawować nadzór nad bezpiecznym użytkowaniem tlenu.

15. Zadania i obowiązki Tlenowych

W zakresie ochrony ppoż. Tlenowi oprócz wykonywania obowiązków zamieszczonych w pkt. 1, powinien:

- organizować i wykonywać pracę związaną z przechowywaniem, transportem i użyciem gazów medycznych w sposób zapewniający maksimum bezpieczeństwa pożarowego,
- znać charakterystykę palną i wybuchową używanych gazów oraz zasady postępowania w przypadku postania pożaru,
- dopilnować, aby w magazynach gazów medycznych znajdował się sprzęt gaśniczy oraz aby ten sprzęt był okresowo kontrolowany i konserwowany,
- dopilnować, aby instalacja oświetleniowa i elektryczna były we właściwym stanie technicznym – o każdej usterce natychmiast meldować przełożonemu.

16. Zadania i obowiązki Sprzątających

W zakresie ochrony przeciwpożarowej poza wykonywaniem obowiązków zamieszczonych w pkt. 1, powinien:

- opróżniać i codziennie wynosić do śmietnika wszelkie odpadki i śmieci znajdujące się w koszach,
- przestrzegać zakazu rozcieńczania pasty podłogowej benzyną lub palnymi rozpuszczalnikami oraz zmywania podłóg takimi płynami,
- przestrzegać zakazu przechowywania łatwopalnych środków w pobliżu źródeł ciepła.

Po zakończeniu sprzątania, przed zamknięciem pomieszczeń sprawdzić czy:

- nie zaprószono ognia w pomieszczeniach,
- wyłączono z sieci wszelkie zbędne urządzenia elektryczne poza urządzeniami dostosowanymi do ciągłego poboru prądu,
- na przewodach elektrycznych pod napięciem i elementach nagrzewających się nie pozostawiono materiałów palnych,
- drzwi i okna zostały zamknięte.

17. Zadania i obowiązki Portierów (pracowników ochrony)

W zakresie ochrony przeciwpożarowej poza wykonywaniem obowiązków zamieszczonych w pkt. 1, powinien:

- znać zasady pierwszej pomocy przed medycznej, udzielać tej pomocy w nagłych wypadkach (w pomieszczeniu ochrony znajduje się apteczka, nosze oraz automatyczny defibrylator AED),
- realizować zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej wpisane do książki służby lub zlecone przez przełożonych,
- sprawdzić przed objęciem dyżuru czy klucze zapasowe (awaryjne) do poszczególnych pomieszczeń, szczególnie technicznych znajdują się w miejscu wyznaczonym do tego celu, czy zachowana jest łączność (radiotelefony, krótkofalówki, telefon),
- kontrolować przestrzegania przez pracowników, najemców i klientów centrum przepisów przeciwpożarowych, w szczególności dotyczących zakazu palenia tytoniu w obiekcie,
- nie zezwalać na używanie sprzętu przeciwpożarowego do celów niezgodnych z przeznaczeniem,
- bieżąca kontrola podczas obchodu obiektu czy drogi i wyjścia ewakuacyjne są drożne, czy gaśnice i hydranty nie są zastawione,
- sprawdzać codziennie po zakończeniu pracy najemców i firm, czy urządzenia elektryczne zostały wyłączone oraz czy nie występują oznaki tlenia lub palenia się materiałów,
- znać budynek i informacje ułatwiające interwencję straży pożarnej, w miarę możliwości udrożnić drogi dojazdowe do budynku (nie dopuszczać do parkowania pojazdów na drodze pożarowej) w razie pożaru kierować pojazdy poza rejon podjazdu i hydrantów zewnętrznych,
- w przypadku zauważenia pożaru wykonać czynności określone w rozdziale 5 (miedzy innymi otworzyć drzwi w celu napowietrzenia klatek schodowych zgodnie z wymaganiami określonymi w punkcie 2.2 „oddymianie klatek schodowych”) i instrukcji postępowania na wypadek pożaru oraz procedurach alarmowych, podjąć próbę ugaszenia pożaru w pierwszej jego fazie,

- koordynować ewakuację ludzi z obiektu, pomagać pacjentom i innym użytkownikom (zwłaszcza dzieciom, osobom starszym i niepełnosprawnym) bezpiecznie opuścić obiekt,
- zabezpieczać miejsce prowadzonej akcji ratowniczo-gaśniczej oraz ewakuowane mienie,
- sporządzać adnotacje w książce służby o stwierdzonych nieprawidłowościach i wydanych poleceniach z zakresu ochrony przeciwpożarowej.
- w przypadku uzyskania informacji o groźbie zamachu terrorystycznego lub podłożonym ładunku wybuchowym natychmiast powiadomić Dyрекcję centrum,
- Kierownik Ochrony/Dowódca zmiany ma obowiązek kierować swoimi pracownikami podczas akcji ratowniczo-gaśniczej w przypadku wystąpienia pożaru lub ewakuacji do czasu przyjazdu jednostek PSP.

18. Zadania i obowiązki najemców

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe, a także postanowienia niniejszej INSTRUKCJI,
- bezwzględnie przestrzegać przepisów ochrony przeciwpożarowej i BHP,
- zapoznać swoich pracowników z niniejszą INSTRUKCJĄ,
- znać zagrożenia pożarowe występujące w budynku,
- wyznaczyć pracowników do wykonywania czynności w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji osób,
- kontrolować instalację i urządzenia w pomieszczeniach, a w przypadku wykrycia usterek lub innych nieprawidłowości niezwłocznie zgłoszenie o tym fakcie upoważnionemu pracownikowi prowadzącemu sprawy techniczne (Kierownik Działu Technicznego),
- prawidłowo użytkować instalacje i urządzenia elektroenergetyczne, a w szczególności przestrzegać zakazów samodzielnego ich naprawiania,
- znać procedury postępowania na wypadek powstania pożaru, sposobu alarmowania i przeprowadzania ewakuacji,
- znać rozmieszczenie wyjść ewakuacyjnych oraz gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
- nie zastawiać dróg i wyjść ewakuacyjnych, sprzętu gaśniczego oraz urządzeń przeciwpożarowych,
- w razie zauważenia pożaru niezwłocznie zaalarmować straż pożarną, innych użytkowników obiektu,
- w miarę możliwości podjąć próbę ugaszenia pożaru sprzętem gaśniczym.

Odpowiedzialność za nieprzestrzeganie przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz innych przepisów z zakresu ochrony pracy określają stosowne artykuły: Kodeksu Karnego, Kodeksu Wykroczeń i Kodeksu Pracy.

Osoby wyznaczone do wykonywania czynności w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji osób

Zgodnie z Kodeksem Pracy Art. 209 § 1 pracodawca powinien wyznaczyć pracowników do wykonywania czynności w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji osób.

Osobami wyznaczonymi w obiekcie do wykonywania w/w czynności (koordynatorzy ewakuacji) jest **personel medyczny**.

W przypadku wystąpienia zagrożenia – np. pożar – osoby te są zobowiązane do podjęcia próby ugaszenia pożaru dostępnymi środkami i podręcznym sprzętem gaśniczym (gaśnice, hydranty). Osoby te także będą koordynować ewakuację od chwili podjęcia decyzji o ewakuacji do momentu przejęcia dowodzenia przez Kierującego działaniami ratowniczymi (strażak PSP).

Po przejęciu dowodzenia ewakuacją osoby te nadal pozostają do dyspozycji Kierującego działaniami ratowniczymi i podporządkowują się jego decyzjom.

Liczba pracowników koordynujących ewakuację powinna zależeć od liczby osób w obiekcie oraz od liczby i powierzchni kondygnacji, liczby klatek schodowych i wyjść ewakuacyjnych z budynku, powinna też uwzględniać ich nieobecności spowodowane urlopem czy zwolnieniem lekarskim. Osoby te muszą dobrze znać topografię budynku, możliwe źródła zagrożeń, materiały niebezpieczne mogące znajdować się w budynku, rozmieszczenie sprzętu gaśniczego oraz plany ewakuacyjne budynku. Pracownicy powinni cechować się opanowaniem w sytuacji zagrożenia, działać zdecydowanie i rozsądnie.

Ważne jest również, aby w momencie ogłoszenia alarmu pracownicy ci byli łatwo zauważalni w tłumie.

Zadania i obowiązki pracowników wyznaczonych do ewakuacji osób

Osoby te, idąc w kierunku najdalej położonego od drzwi ewakuacyjnych pomieszczenia, powinny sprawdzić, czy komunikat alarmowy dotarł do wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia, a w sytuacji zauważenia osób niereagujących na komunikat alarmowy, wydać im polecenie zaprzestania pracy, snu oraz ewakuacji.

Po opuszczeniu pomieszczeń przez użytkowników, osoby koordynujące ewakuację mają udawać się w kierunku wyjść ewakuacyjnych, sprawdzając po drodze wszystkie pomieszczenia, w tym również sanitariaty, pomieszczenia techniczne, magazynowe gospodarcze oraz socjalne, tak aby całkowicie upewnić się, że wszyscy użytkownicy opuścili nadzorowany przez siebie obszar. Po sprawdzeniu pomieszczenia powinni zamknąć drzwi.

Osoby te muszą również natychmiast rozwiązywać doraźne problemy, konflikty i sytuacje oraz stanowczo i zdecydowanie reagować na jakąkolwiek niesubordynację, przemieszczanie się "pod prąd" czy próby powrotu do opuszczonych już pomieszczeń. Rolą osób wyznaczonych do czynności ewakuacyjnych jest również bezpośrednia pomoc osobom zdezorientowanym lub kontuzjowanym oraz niepełnosprawnym.

Osoby te nadzorowany przez siebie obszar opuszczają jako ostatnie, a w miejscu zbiórki po ewakuacji składają kierującemu ewakuacją zwięzły meldunek o opuszczeniu pomieszczeń przez wszystkie osoby z nadzorowanego obszaru.

Rola i zadania pracowników do wykonywania czynności w zakresie ochrony przeciwpożarowej

Ta rola pracowników jest dość ograniczona i koncentrować się powinna raczej na jak najszerzej rozumianej profilaktyce przeciwpożarowej. Osoby takie powinny na co dzień zwracać uwagę na drożność dróg i wyjść ewakuacyjnych, powinni też reagować na przypadki łamania przepisów przeciwpożarowych, w tym palenie wyrobów tytoniowych poza wyznaczonymi do tego celu miejscami. W przypadku zauważenia sytuacji bezpośrednio zagrażającej bezpieczeństwu, np. zablokowania czy zastawienia drogi ewakuacyjnej, pracownicy ci powinni mieć też prawo wydawania poleceń usunięcia uchybienia z rygiem natychmiastowej wykonalności.

W przypadku wystąpienia pożaru pracownicy powinni podjąć próbę ugaszenia pożaru we wczesnej jego fazie za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego **tylko w sytuacji nie zagrażającej życiu lub zdrowiu**. W sytuacji niebezpiecznej (wysoka temperatura, zadymienie) należy odstąpić od próby gaszenia i niezwłocznie powiadomić straż pożarną oraz inne osoby znajdujące się w budynku i udać się do wyjścia ewakuacyjnego.

Pracownicy, którzy podjęli działania, o których mowa powyżej, nie mogą ponosić jakichkolwiek niekorzystnych konsekwencji tych działań, pod warunkiem że nie zaniedbali swoich obowiązków.

8. Sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

8.1 Postanowienia ogólne

Niniejsza instrukcja ma na celu określenie obowiązków i odpowiedzialności pracowników za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz określenie zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego tych prac.

Do prac niebezpiecznych pod względem pożarowym zalicza się w szczególności:

- prace remontowo-budowlane z użyciem ognia otwartego prowadzone wewnątrz obiektu, na dachach, na placach składowych, gdzie występują materiały palne, na przyległym do obiektu terenie,
- prace ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów palnych, przy których mogą powstawać mieszaniny wybuchowe,
- wszelkie prace prowadzone w strefach zagrożonych wybuchem,
- inne prace z ogniem otwartym, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie, np. spawanie, cięcie gazowe i elektryczne, cięcie mechaniczne, szlifowanie itp.
- używanie materiałów pirotechnicznych,
- stosowanie płynów, gazów i materiałów palnych do malowania, lakierowania, klejenia, mycia itp.,
- suszenie materiałów oraz substancji palnych,
- prace porządkowe przy usuwaniu materiałów niebezpiecznych pożarowo.

W czasie normalnego funkcjonowania obiektu nie przewiduje się prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym. Prace takie mogą być prowadzone w czasie przebudowy, rozbudowy, modernizacji, remontów lub usuwania powstałych awarii.

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym mogą być wykonywane na terenie obiektu pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujących przed, w trakcie ich wykonywania oraz po zakończeniu prac.

Wymagania, o których mowa poniżej ustalane są komisyjnie każdorazowo przed rozpoczęciem prac, w oparciu o postanowienia niniejszej instrukcji oraz przepisów szczegółowych obowiązujących w przedmiotowej sprawie.

Do przestrzegania postanowień INSTRUKCJI zobowiązani są **wszyscy** pracownicy Szpitala uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, osoby nadzorujące przebieg tych prac oraz firmy z zewnątrz wykonujące prace na terenie obiektu.

Upoważnione osoby z obiektu, zawierające umowy na wykonywanie prac inwestycyjnych i remontowych zobowiązane są do wpisywania w umowach klauzul zobowiązujących te przedsiębiorstwa do przestrzegania przepisów przeciwpożarowych i wymagań określonych niniejszą INSTRUKCJĄ.

Każdorazowo przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, prace należy ocenić komisyjnie, spisując **protokół** - załącznik nr 5.

W skład komisji wchodzi **Kierownik Działu Technicznego** (przewodniczący), Inspektor ppoż., Specjalista ds. BHP, Kierownik brygady / firmy wykonującej prace oraz jeśli jest taka potrzeba to bezpośredni użytkownik powierzchni, na której prace będą przeprowadzane. Skład osobowy komisji może być zwiększony o niezbędnych specjalistów na wniosek przewodniczącego, prace komisji organizuje jej przewodniczący. Komisja przed rozpoczęciem prac jest obowiązana:

1. Ocenić zagrożenie pożarowe w miejscu, w którym prace będą wykonywane.
2. Ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu.
3. Wskazać osoby odpowiedzialne za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy.
4. Zaznaczyć osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.
5. Sporządzić protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pod względem pożarowym według załącznika do instrukcji.

Wzór protokołu stanowi **załącznik nr 5** do niniejszej INSTRUKCJI. Ustalenia w protokole stanowią podstawę do uzyskania pisemnego **ZEZWOLENIA** (załącznik nr 6) na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, które każdorazowo zatwierdza **Kierownik Działu Technicznego**.

Do obowiązku przewodniczącego należy zorganizowanie i zapewnienie dozoru rejonu prac po ich zakończeniu, zgodnie z ustaleniami w "Protokole zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym". Zabezpieczenie i dozór miejsca prowadzenia prac po ich zakończeniu należy powierzać osobom posiadającym do tego odpowiednie przygotowanie.

Po zakończeniu prac całość dokumentacji przewodniczący przechowuje w dokumentacji technicznej obiektu.

8.2 Wytyczne prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

1. Niedopuszczalne jest **jednoczesne** prowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym jak: spawanie, cięcie mechaniczne lub szlifowanie powodujące iskrzenie itp., w pomieszczeniach, w których (lub sąsiadujących z nimi) wykonywane są prace z zastosowaniem materiałów palnych, polegające w szczególności na:
 - klejeniu, malowaniu lub myciu z zastosowaniem rozcieńczalników lub rozpuszczalników,
 - szlifowaniu (np. cyklinowaniu) powierzchni wykonanych z materiałów palnych,
 - zakładaniu palnych izolacji oraz prowadzeniu robót wykończeniowych przy zastosowaniu materiałów palnych oraz montowaniu wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych.
2. **Przygotowanie budynku, pomieszczeń i terenu** do prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:
 - oczyścić pomieszczenia lub miejsca, gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów lub zanieczyszczeń, także wszelkich przedmiotów niepalnych będących w opakowaniach palnych,
 - zabezpieczyć np. przed działaniem rozprysków spawalniczych wszelkie materiały i urządzenia palne, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez osłonięcie ich, np. arkuszami blachy, płytami gipsowymi, kocem gaśniczym itp.,
 - sprawdzić, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń,
 - uszczelnić materiałami niepalnymi wszelkie przelotowe otwory instalacyjne, kablowe, wentylacyjne itp., znajdujące się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
 - zabezpieczyć przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kable, przewody elektryczne, gazowe oraz instalacyjne z palną izolacją, o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego prowadzonymi pracami niebezpiecznymi,
 - sprawdzić, czy w miejscu planowanych prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych,
 - przygotować w miejscu prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym m.in.:
 - napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego, elektrod itp.,
 - materiałów osłonowych i izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac,
 - niezbędnego sprzętu pomiarowego np. do pomiaru stężeń par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac,
 - podręcznego sprzętu gaśniczego,
 - zapewnieniu stałej drożności przejść i wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac niebezpiecznych.

3. Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym **przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe** należy przestrzegać następujących zasad:
- dążyć do zmniejszania lub eliminacji stref zagrożonych wybuchem poprzez wentylowanie lub przewietrzanie pomieszczeń,
 - na stanowiskach pracy mogą znajdować się stosowane tam ciecze, gazy i pyły palne wielości niezbędnej do prowadzenia prac z zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości pracy,
 - zapas substancji znajdującej się na stanowisku pracy powinien być przechowywany w niepalnych (lub innych dopuszczonych), szczelnych opakowaniach,
 - pozostawianie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione,
 - po zakończeniu prac wszystkie naczynia, wanny i pojemniki należy szczelnie zamknąć lub zabezpieczyć w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe,
 - ciecze, gazy i pyły oraz ich pozostałości nie powinny zalegać na urządzeniach, stanowiskach, w przewodach wentylacyjnych i na podłożu,
 - prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem lub pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w pomieszczeniu nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości.
4. Butle ze sprężonymi gazami mogą znajdować się na terenie obiektu wyłącznie w okresie wykonywania prac i pod stałym nadzorem.
5. Transport i magazynowanie butli powinno odbywać się zgodnie z zasadami określonymi w odpowiednich przepisach.
6. Ręczne przetaczanie butli jest dopuszczalne tylko w obrębie stanowiska spawalniczego.
7. Butle z gazami (np. acetylenowe, tlenowe) należy chronić przed nagrzaniem do temperatury przekraczającej 35⁰C oraz przed bezpośrednim oddziaływaniem płomienia, iskier i gorących cząstek stałych.
8. Butle powinny być ustawione w pozycji pionowej lub zbliżonej do pionowej, zaworami do góry i zabezpieczone przed upadkiem, bądź innym przypadkowym uderzeniem.
9. Magazynowanie butli z gazami sprężonymi może odbywać się wyłącznie w specjalnie przygotowanych do tego celu magazynach; składowanie butli w innych miejscach, jest zabronione.
10. Butle z gazami palnymi cięższymi od powietrza nie powinny być użytkowane i przechowywane w miejscach usytuowanych poniżej poziomu terenu, a zwłaszcza w pobliżu kanałów i studzienek – ograniczenia te nie odnoszą się do butli zintegrowanych z palnikiem.

11. Zawory butli z pokrętłami powinny być otwierane bez użycia narzędzi; do otwierania i zamykania zaworu butli bez pokrętła powinien być stosowany odpowiedni klucz.
12. Naprawy butli, w tym naprawa zaworów, powinny być wykonywane przez osoby mające odpowiednie uprawnienia i kwalifikacje.
13. W przypadku prowadzenia prac spawalniczych na wysokości butli z gazem palnym nie należy ustawiać w rejonie bezpośredniego oddziaływania spadających rozprysków spawalniczych.
14. Przy użytkowaniu **elektrycznych urządzeń spawalniczych i osprzętu** należy w szczególności przestrzegać następujących wymagań bezpieczeństwa:
 - prace związane z instalowaniem, demontażem, naprawami i przeglądami urządzeń elektrycznych urządzeń spawalniczych powinni wykonywać pracownicy mające odpowiednie uprawnienia i kwalifikacje,
 - połączenie kilku spawalniczych źródeł energii nie powinno powodować przekroczenia, w stanie bez obciążenia, dopuszczalnego napięcia między obwodami wyjściowymi połączonych źródeł energii,
 - obwód prądu spawania nie powinien być uziemiony, z wyjątkiem przypadków, gdy przedmioty spawane są połączone z ziemią,
 - przewody spawalnicze łączące przedmiot spawany ze źródłem energii powinny być połączone bezpośrednio z tym przedmiotem lub oprzyrządowaniem, jak najbliżej miejsca spawania,
 - prace spawalnicze wykonywane wewnątrz pomieszczeń, w których występuje zagrożenie porażenia prądem elektrycznym, powinny być wykonywane z zastosowaniem spawalniczych źródeł energii spełniających wymagania dotyczące dopuszczalnej wartości napięcia bez obciążenia i oznakowanych przez producenta zgodnie z Polską Normą,
 - przy wykonywaniu prac spawalniczych źródła energii powinny być usytuowane na zewnątrz pomieszczenia,
 - w pomieszczeniach tych należy stosować trudno zapalne izolacyjne środki ochronne, jak chodniki i maty izolacyjne.
15. Przy użytkowaniu **gazowych urządzeń spawalniczych i osprzętu** należy w szczególności przestrzegać następujących wymagań bezpieczeństwa:
 - urządzenia i osprzęt powinny być stosowane zgodnie z ich przeznaczeniem i zasilane gazami o właściwościach oraz ciśnieniach określonych w instrukcji eksploatacyjnej dostarczonej przez producenta,
 - palniki o niezidentyfikowanych dyszach i elementach układu mieszanki palnej, o nieznanym ciśnieniu zasilania oraz o nieznanym rodzaju gazów, do jakich są przeznaczone, nie powinny być użytkowane,
 - niedopuszczalne jest dokonywanie zamiany podobnych konstrukcyjnie elementów urządzeń różnych typów lub wielkości,
 - wąż spawalniczy powinien mieć średnicę znamionową zgodną ze średnicą znamionową przyłączy zastosowanych w źródle i odbiorniku gazu; końce węża nasunięte na końcówki przyłączy powinny być zaciśnięte za pomocą opasek nie powodujących uszkodzenia węża,
 - poziom cieczy w bezpieczniku wodnym powinien być sprawdzany każdorazowo przed rozpoczęciem pracy i po każdym cofnięciu się płomienia do palnika, w ruchu ciągłym – co najmniej raz na zmianę,

- niedopuszczalne jest dokonywanie jakichkolwiek zmian w określonych przez producenta ustawieniach układów regulacji ciśnienia i zaworów bezpieczeństwa.
16. Miejsce wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym należy wyposażać w podręczny sprzęt gaśniczy w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszystkich źródeł pożaru.
17. Po zakończeniu prac niebezpiecznych w pomieszczeniu i pomieszczeniach sąsiednich należy przeprowadzić dokładną kontrolę, mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących części w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz czy sprzęt (np. spawalniczy) został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrolę taką należy ponowić po upływie 30 minut, 60 minut, 2 i 4 godzin, a następnie 8 godzin, licząc od czasu zakończenia prac. Dokładny czas, okres i ilość kontroli określa komisja w protokole zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, w zależności od stopnia zagrożenia.
18. Prace niebezpieczne pod względem pożarowym powinny być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje, zaś sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie, posiadać odpowiednie atesty, aprobaty bądź świadectwa dopuszczenia oraz powinien być zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

8.3 Obowiązki osób nadzorujących oraz pracowników prowadzących prace niebezpieczne pod względem pożarowym

Obowiązki osób nadzorujących – Kierownik Działu Technicznego:

Do obowiązków osób nadzorujących prace niebezpieczne pod względem pożarowym należy:

- a) znajomość obowiązujących w zakresie prowadzonych prac przepisów oraz nadzorowanie przestrzegania ich przez podległych pracowników,
- b) przeprowadzenie oceny zagrożenia pożarowego w rejonie, w którym prowadzone będą prace, określenie rodzaju przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu oraz wskazanie osób realizujących te prace i odpowiedzialnych za zabezpieczenia miejsca po ich zakończeniu,
- c) dopilnowanie wykonania wszelkich czynności zabezpieczających wskazanych w protokole prac niebezpiecznych,
- d) sprawdzenie zabezpieczenia przeciwpożarowego miejsca wykonywania prac oraz wydawanie poleceń gwarantujących natychmiastowe usunięcie stwierdzonych niedociągnięć,
- e) wstrzymanie prowadzenia prac w przypadku stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo,
- f) brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub terenu po zakończeniu prac.

Obowiązki osób wykonujących prace niebezpieczne pod względem pożarowym:

Do obowiązków osób wykonujących prace niebezpieczne pod względem pożarowym należy:

- a) znajomość obowiązujących w zakresie prowadzonych prac przepisów oraz zasad postępowania na wypadek powstania pożaru,
- b) realizacja wszelkich przedsięwzięć zabezpieczających określonych w protokole prac niebezpiecznych pod względem pożarowym,
- c) wyposażenie stanowiska pracy w niezbędny sprzęt przeciwpożarowy, znajomość jego obsługi,
- d) sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone,
- e) przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia wystąpienia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo,
- f) powiadomienie osób nadzorujących prowadzenie prac o ich rozpoczęciu o zakończeniu prowadzenia prac,
- g) dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia w celu stwierdzenia, czy podczas wykonywania prac niebezpiecznych nie zainicjowano pożaru,
- h) wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac.

8.4 Ustalenia organizacyjne

Całkowitą odpowiedzialność za prowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, zleconych firmom zewnętrznym, ponosi wykonawca tych prac.

Zapis o odpowiedzialności wykonawcy za bezpieczne pod względem przeciwpożarowym przeprowadzenie tych prac powinien znaleźć się w umowie, a jeżeli prace prowadzone są na podstawie zlecenia - w oddzielnym oświadczeniu wykonawcy.

W miarę potrzeby, najemcy i dzierżawcy pomieszczeń chcący wykonywać w budynku lub na terenie przyległym prace niebezpieczne pożarowo, powinni uzyskać zgodę Kierownika Działu Technicznego. Dokumenty, o których mowa powinny zawierać datę rozpoczęcia i zakończenia prac.

9. Sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz z przepisami ppoż.

Do zapoznania się z IBP i przestrzegania zawartych w niej postanowień zobowiązani są **wszyscy stali użytkownicy obiektu - pracownicy Szpitala oraz najemcy** bez względu na stanowisko służbowe i rodzaj wykonywanej pracy.

Obowiązek **Inspektora ochrony ppoż.** jest zapoznania wszystkich stałych użytkowników obiektu z treścią niniejszej Instrukcji.

Obowiązkiem **Inspektora ochrony ppoż.** jest przekazanie niniejszej Instrukcji najemcy (tj. dostarczyć egzemplarz IBP w wersji papierowej lub elektronicznej). Należy zadbać o odpowiedni dokument potwierdzający przekazanie Instrukcji najemcy przez Inspektora ochrony ppoż.

Zapoznanie się z postanowieniami Instrukcji stali użytkownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem na liście (wzór załącznik nr 2) oraz oświadczeniu (wzór załącznik nr 3).

Lista (2) powinna być przechowywana w oryginale instrukcji oraz oświadczenia (3) w aktach osobowych.

Dopuszczalne jest wypełnienie jednego wspólnego oświadczenia przez Inspektora ochrony ppoż. z dołączoną listą osób zapoznanych z instrukcją wraz z ich własnoręcznymi podpisami.

Postanowienia IBP obowiązują także pracowników firm i przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą lub wykonujących jakiegokolwiek prace w budynkach lub na terenie przyległym do nich. Przed rozpoczęciem prac obowiązek zapoznania pracowników firm zewnętrznych z treścią niniejszej instrukcji, należy do Inspektora Ochrony Ppoż. lub na osobie zlecającej prace.

10. Wykaz przepisów przeciwpożarowych i norm, na których oparto instrukcję

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 Nr 178, poz. 1380),
2. Ustawa z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243 poz. 1623 z późn. zm.).
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jednolity Dz. U. 2015, poz. 1422)
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 Nr 109, poz. 719),
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. z 2009 Nr 124, poz. 1030),
6. Witold Frankowski, „Skrypt Inspektora Ochrony Przeciwpożarowej”, Ośrodek Techniki Pożarnictwa, Warszawa 2012.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

KARTA AKTUALIZACJI „INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO”

Lp.	Data aktualizacji	Zakres aktualizacji	Pieczęć i podpis osoby dokonującej aktualizacji

LISTA OSÓB ZAPOZNANYCH Z INSTRUKCJĄ BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

[illegible]

Załącznik nr 3

.....
imię i nazwisko

.....
stanowisko

O Ś W I A D C Z E N I E

Niniejszym oświadczam, że zapoznałem(am) się z postanowieniami zawartymi w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla **Szpitala Specjalistycznego im. J. Dietla** przy ul. Skarbowej 1 w Krakowie, których zobowiązuje się przestrzegać.

.....
miejscowość, data

.....
podpis pracownika

LISTA KONTAKTOWA OSÓB FUNKCYJNYCH UJĘTYCH W INSTRUKCJI

[illegible]

Załącznik nr 5

PROTOKÓŁ NR

ZABEZPIECZENIA PRZECIWOŻAROWEGO PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

1. Nazwa i określenie budynku, pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:
.....
.....
.....
2. Kategoria zagrożenia ludzi, gęstość obciążenia ogniowego oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu/miejscu prac:
.....
.....
.....
3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym budynku, pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:
.....
.....
.....
4. Sposób zabezpieczenia pożarowego budynku, pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:
.....
.....
.....
5. Ilość i rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:
.....
.....
.....
6. Środki i sposób alarmowania współpracowników i straży pożarnej w przypadku powstania pożaru:
.....
.....
.....
7. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:
.....
.....
.....

8. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

.....
.....
.....

9. Osoba(y) zobowiązana(e) do przeprowadzenia kontroli rejonu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym po ich zakończeniu:

.....
.....

Podpisy członków komisji:

.....
.....
.....
.....

Kraków, dnia20.... r.

Załącznik nr 6

Z E Z W O L E N I E NR.....

NA PRZEPROWADZENIE PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

1. Miejsce pracy.....
(budynek, kondygnacja, pomieszczenie, instalacja)
2. Rodzaj pracy.....
3. Czas pracy, dzień.....
od godziny.....
do godziny.....
4. Zagrożenie pożarowe-wybuchowe w miejscu pracy:
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru-wybuchu:
6. Środki zabezpieczenia:
 - a) przeciwpożarowe.....
 - b) bhp
 - c) inne.....
7. Sposób wykonania pracy:
8. Odpowiedzialni za:
 - a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:
Nazwisko i imięWykonano. Podpis.....
 - b) wyłączenie rejonu prac spod napięcia
Nazwisko i imię Wykonano. Podpis.....
 - c) dokonanie analizy stężenia par cieczy, gazów, pyłów:
Nazwisko i imięWykonano. W miejscu prac nie występują niebezpieczne stężenia. Podpis.....

d) stosowanie środków zabezpieczających, organizację pracy i instruktaż:

Nazwisko i imię..... Przyjąłem do wykonania.

Podpis.....

Uwaga: *niepotrzebne skreślić.*

9. Zezwalam na rozpoczęcie prac

.....
w dniu od godziny do godziny.....

(Zezwolenie jest ważne tylko po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8).

.....
podpis wnioskującego

.....
podpis osoby wydającej zezwolenie

10. Prace zakończono w dniuo godzinie.....

Wykonawca

(podpis)

11. Stanowisko pracy i jego otoczenie zostało sprawdzone i nie stwierdzono zaniedbań mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam wykonanie robót

Skontrolował

.....
podpis

.....
podpis

Załącznik nr 7

PLAN SYTUACYJNY

PLANY EWAKUACYJNE